

**NARVA KESKRAAMATUKOGU
2024. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	6
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	14
4	Kogude kujundamine	20
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	24
6	Raamatukogu turundus.....	45
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	48

1 Aasta lühikokkuvõte

Narva Keskraamatukogu toetus oma tegevuses 2024. aastal Rahvaraamatukogu seadusele, Kultuuri arengukavale 2021-2030, Narva kultuuristrateegiale 2030, Narva linna arengukavale 2008-2025, Narva noorsootöö arengukavale 2021-2026 ning Narva Keskraamatukogu arengukavale 2021-2026.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Tähtsamad sündmused 2024

2024. aastal tähistasime Kultuuririkkuse ja mitmekesisuse aastat koostöös Narva linna kultuuriseltside ja raamatukogu partneritega.

Jaanuaris tähistasime Narva raudteejaamas ja raamatukogudes eesti kirjanduse päeva koos Narva kooliõpilastega.

Koostöös Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindusega toimus märtsis "Põhjala päeva" tähistamine ning juunis alustasime lugemisprogrammiga "Suvi, raamat, jäätis".

Mais korraldasime kevadlaata ning detsembris jõululaata. Alustasime kunstiloengute sarjaga.

Aasta keskel avasime Narva Keskraamatukogu lasteosakonnas väikelaste mängutoa.

Kohvikus "Valge kõrvits" toimusid järjepidevad kohtumised lugejatega.

Aprillis 2024 eksponeerisime Narva Keskraamatukogus Poola Suursaatkonna näitust "Emme ma ei taha sõda" (Poola-Ukraina arhiiviprojekt), Eesti iseseisvuse taastamise päeva puhul avasime näituse "Eesti Riigipead 1918-2016", Põhjamaade nädala raames avasime näituse "Ridade vahel". Alustasime Eesti Raamatu Aasta 2025 ürituste ettevalmistamisega näituse avamisega "Pooltund kirjanikuga". Iga näituse juurde valmisid haridusprogrammid, töölehed ja ekskursioonid.

Novembris alustasime kohtumiste sarjaga "Filmiõhtud Mihhail Komaškoga". Ameerika Keskuses toimusid iganädalased keele- ja kultuurikohvikud, sh kursused Ukraina sõjapõgenikele, filmide ja multifilmide linastused, kohtumised kirjanike ja loomeinimestega.

Raamatukogu hariduslikud ja meelelahutuslikud üritused toimusid sildadena erinevate kultuuride ja inimeste vahel. Tutvustasime teiste maade kirjandust ja kultuuri ning aitasime avardada oma lugejate maailmavaadet ning soodustasime uute sidemete loomist.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

Kultuuririkkuse aastale pühendatud üritused toimusid raamatukogudes kogu aasta vältel, hõlmates loenguid, näitusi, raamatute väljapanekuid, kunstitubasid, kohtumisi kultuurikandjatega ja filmilinastusi. Küllastajate seas saavutas suure populaarsuse kunstiteemaline loengute sari, mis toimus nii raamatukogus kui ka Narva-Jõesuu rahva- ja kultuurimajades. Igas loengus osales umbes 100 kuulajat.

Kreenholmi raamatukogus toimusid üritused koostöös Narvas tegutsevate rahvusseltsidega.

Raamatukogu lugejad - erinevate rahvusseltside esindajad võtsid osa üle-eestilisest lugemistunnist, lugedes ilukirjanduslikke tekste oma emakeeles.

Lasteosakonna sügiskoolivaheaja üritused olid pühendatud erinevate rahvaste traditsioonide ja kultuuriomapärade tundmaõppimisele.

Aasta lõpus toimus näituse „Pooltund kirjanikuga“ avamine. Näituse eksponeerimine algas raamatukogupäevadel ja kestab 2025 aasta alguseni, mil avame pidulikult Eesti Raamatu Aasta 2025. Näituse põhjal valmisid haridusprogrammid koolidele. Raamatukogutundidest, mis oli pühendatud näitusele, võttis osa 120 põhikooli õpilast.

Kultuuririkkuse aasta innustas inimesi rohkem uurima oma kultuuripärandit ja ammutama uusi teadmisi teiste kultuuride kohta, laiendama silmaringi ning looma sildu erinevate rahvaste vahel.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Toimus Kreenholmi haruraamatukogu kogu optimeerimine ja kolimine ajutistesse ruumidesse. Kreenholmi raamatukogu kogu optimeerimise käigus kanti maha 26286 teavikut.

Narva Kultuuriosakonna palvel korrastati suletud Narva Soldino kooli raamatukogu. Osaliselt võeti kogu üle Narva Keskraamatukokku.

Narva Raudteejaama reisiraamatukogu kaudu vahendati 3410 raamatut. Kahjuks reisiraamatukogu ei toimi isemajandamise põhimõttel, seega raamatukogu töötjad täiendavad ja korrastasid raamatukogu iga päev.

Narva Keskraamatukogu lasteosakonna näitusesaal kujundati ümber väikelaste mängutoaks, kus mudilased saavad koos vanematega veeta vaba aega. Mängutoa sisustuse saime annetusena lasteaiast Pääsuke.

Narva Keskraamatukogu oli kaasatud partnerina Narva-Jõesuu Linnavalitsuse projektide „Olgina rahvamaja rekonstrueerimine ja arendamine kogukonnakeskuseks“ 3D printeri teenuse väljaarendamise ning projekti „Tarkuse Rada“, mille tulemusel saab põhjalikult tutvuda väljapaistvate filosoofide, kirjanike ja kunstnike mõtetega.

2024. aasta alguses hakkas raamatukogus tegutsema uus käsitööklubi, kus on 25 liiget ja aasta lõpus loodi FB-grupp. Käsitööklubi tegevus aitab käsitöömeistritel leida vajalikke kontakte ning uusi turundusallikaid.

Narva Keskraamatukogu liitus üle-eestiliste tähtpäevade tähistamise ja sündmustega: eesti kirjanduse päev, üle-eestiline rahvaraamatukogude rahuloluküsitlus, Avasta eesti raamatukogusid 2024, Lugemistund 2024, Raamatukogupäevad 2024, TÕN sündmused, Põhjamaade kirjanduse nädal jne.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti vastavalt Narva Keskraamatukogu Arengukava tegevuskavale 2024 ning vastavalt eelarve võimalustele.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Eestis viidi 11.-24. aprillil 2024 läbi rahuloluküsitlus, mille eesmärk oli hinnata kasutajate rahulolu raamatukoguteenusega. Narva Keskraamatukogus osales küsitluses 537 inimest, mis on arvestatav osalus, arvestades, et küsitlus toimus eesti keeles. Mõned inimesed, kellel oli raskusi eesti keeles lugemisega, valisid vastamisest loobumise. Rahuloluindeksiks kujunes 9,50, mis näitab väga kõrget rahulolu taset raamatukoguteenustega. Vt p 5.2.

2 Juhtimine ja personal

Tabel 1. Üldandmed

Narva linn	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Kesk raamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Ränd raamatukogude arv	2. Kokku (2.2+2.3+2.4)	3. Teenindus punktide arv
2023	53681	1	1	2		3	1
2024	52949	1	1	2		3	1

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

2024. aastal Narva Keskraamatukogu struktuur jäi samaks, ainult muutus Kreenholmi raamatukogu aadress:

- Narva Keskraamatukogu peamaja, aadressil Malmi 8;
- Kreenholmi raamatukogu, aadressil Kreenholmi 25;
- Energia raamatukogu, aadressil Partisani 2;
- Laste Loomemaja teeninduspunkt, aadressil Partisani 2;

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Narva Keskraamatukogu nõukogus on 5 liiget: 1 liige on Narva Linnavolikogu liige, 2 kultuuri- ja haridusasutuste-partnerite esindajad, 1 liige on ERR ajakirjanik ja 1 liige on pikaajaline ja teenekas Narva Keskraamatukogu lugeja. Koostöös nõukoguga lepatakse kokku ja viiakse ellu raamatukogu tähtsamaid arenguetappe ning nõukogu heakskiidul võetakse vastu olulised dokumendid ja otsused. Nõukogu toetab raamatukogu tegevusi ja aitab kaasa raamatukogu positiivse kuvandi loomisele linnas. Nõukogu koosolek toimus 1 kord.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Narva Keskraamatukogul on kehtiv ja raamatukogu kodulehel avaldatud arengukava

https://narvalib.ee/images/docs/Narva_Keskraamatukogu_Arengukava_2021-2026.pdf

Narva Keskraamatukogu arengukava täitmist analüüsitakse iga-aastaselt.

Narva Keskraamatukogu tegevuskava täitmise aruanne esitatakse Narva linna kultuuriosakonnale 01.03.2025.

Viimati uuendati NKR arengukava 2023. aastal seoses Kreenholmi raamatukogu kolimisega uuele asukohale aadressil Kreenholmi, 25 Narva Rahvaste maja hoonesse. Narva Keskraamatukogu arenguvajadusi on kajastatud Narva linna arengukavas 2035.

https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4031/0202/3018/Lisa_Arengukava2035.pdf

Narva linna arengukava koostamise töörühmasse oli kaasatud Narva Keskraamatukogu juhtkond, kelle ülesandeks oli anda ülevaadet raamatukogu tööst, lähtudes Narva Keskraamatukogu arengukavast. Narva linna arengukavva kanti sisse raamatukogu hoone ehitusanalüüsi ja renoveerimise vajadus.

Tulemuseks oli Narva linna arengukava 2035 tegevuskava kolme strateegilisse eesmärki lisamine „Narva on heade sündmuste linn p. 3.1 Kultuuri, sporditaristu ja märgilised objektid“ Narva Keskraamatukogu peahoone renoveerimine 2027. aastal ja Kreenholmi haruraamatukogu üle viimine Narva Rahvaste majja 2023. aastal.

Alates jaanuarist 2024 algas Kreenholmi raamatukogu kogude korrastamine. Eemaldati kulunud eksemplariid ja kanti maha sisu poolest vananenud teavikut. Kokku kanti maha Kreenholmi raamatukogu kogust 25263 teavikut.

Kogu tuli jagada kaheks osaks. Üks osa kogust viidi üle ajutisele pinnale aadressil Kreenholmi, 8a ja teine osa teeninduspinnale aadressiga Kreenholmi, 25.

2024. aasta maikuu lõpus toimus Kreenholmi raamatukogu osaline kolimine Narva Rahvaste Maja hoonesse, kus haruraamatukogu alustas oma tööd ajutistes ruumides, kuna raamatukogule mõeldud alalistes ruumides alustati remonditöödega. Seoses asukoha muutumisega 2025. aastal väheneb Kreenholmi raamatukogu pindala 65,85% võrra.

Kuna alates juunist 2024 Kreenholmi raamatukogu asus ajutisel pinnal (48,68 m²), siis raamatukogu külastatavus langes, mis omakorda vähendas üldist Narva Keskraamatukogu külastuste arvu 3,47% võrra.

Narva Keskraamatukogu tegevus on kajastatud Narva kultuuristrateegias 2030 ja Narva noorsootöö arengukavas 2021-2026. Narva Keskraamatukogu direktor osales strateegiadokumentide väljatöötamises.

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4280/6201/9086/Narva%20kultuuristrateegia%202030Lisa.pdf#>

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4160/1202/1010/lisa.pdf#>

2.2 Eelarve

Tabel 2. Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.23 €	Seisuga 31.12.24 €	Muutus %
Eelarve kokku	889,23	970,30	+9,12
Tööjõukulu*	750,07	792,46	+5,66
Komplekteerimiskulu	110,72	109,17	-1,39
sh KOV-ilt	19,4	19,4	0
sh riigilt	91,32	89,77	-1,69
sh KuM-ilt	0	0	0
Investeeringukulu**	0	0	0
sh KOV-ilt	0	0	0
sh riigilt			
sh KuM-ilt			
Infotehnoloogiakulu	3,21	10,03	+212,5

2024. aasta eelarvest moodustasid tulud kohalikult omavalitsuselt 950090 eurot (kasv eelmise aastaga võrreldes 5,05%) ning tulud riigilt 91970 eurot (kasv eelmise aastaga võrreldes 0,7%), tulud muudest allikatest oli kokku 47740 eurot (-36,52%).

Tööjõukulud olid 792460 eurot (kasv eelmise aastaga võrreldes 5,65% seoses raamatukoguhoidjate palgatõusuga alates 1. augustist 2024).

Komplekteerimiskuludest (109170 eurot) kattis kohalik omavalitsus (17,77%), riigi rahastus (82,23%).

Märkimisväärsed muudatused + 212,5% toimusid infotehnoloogia eelarverees (vt Tabel 2). Aruandeaastal suunati osaliselt Ameerika keskuse projekti raha IT-tehnika uuendamisele ja MakerLabi teenuste arendamisele. Soetati 5 uut sülearvuti ja 3D skanneri.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Tabel 3. Narva Keskraamatukogu projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatus (lõpetatud, käimasolev vms)
Lauamängude klubi Narva Keskraamatukogus	Narva linn	01.01.2024 – 31.12.2024	300,00	300,00	lõpetatud
Peretunnid Narva Keskraamatukogus	Narva linn	01.01.2024 – 31.12.2024	800,00	800,00	lõpetatud
Suvi, raamat, jäätis!	Põhjamaade Ministrite Nõukogu	01.06.2024 – 31.08.2024	700,00	700,00	lõpetatud
Kadunud linn. Narva kirikute ajaloost: koduloo projekt	Eesti Kultuurkapital	01.07.2024 – 17.11.2024	750,00	900,00	lõpetatud.
Üle-linnaline kirjandusmäng Rick Riordani teose põhjal	USA saatkond	05.11.2024 – 05.12.2024	200,00	200,00	lõpetatud
USA Grant Award Number SEN10023GR0021	USA saatkond	01.10.2023 - 30.09.2024	45028,25	45028,25	lõpetatud

Narva Keskraamatukogu projektid rikastavad linna kultuuri, haridust ja kogukonnatunnet, pakkudes väärtuslikke võimalusi õppimiseks, ajaloo avastamiseks ja meelelahutuseks, tugevdades seeläbi linna sidusust ja kultuurilist mitmekesisust. Projektide rahastused saime Eesti Kultuurikapitalilt, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduselt, Narva LV-lt, Ameerika Ühendriikide Suursaatkonnalt.

Raamatukogu on osa riigi- ja linna täiskasvanuõpe toetavast võrgustikust. Raamatukogu külastajatele pakutakse kvaliteetseid teenuseid ja elukestvat õpet. Väljatöötatud programmid on suunatud inimeste uute oskuste kujundamisele ja arendamisele ning IT-alaste pädevuste tõstmisele.

Suurima toetuse summas 45 028,25 eurot saime Ameerika Ühendriikide Suursaatkonnalt, mille eesmärgiks oli Ameerika Keskuse teenuste arendamine ja elukestva õppe toetamine. Toimused mitmed tasuta tegevuste korraldamine, sh inglise keele õpetamine, praktilised töötoad innovatsioonilaboris MakerLab, arvuti- ja nutitelefonide kasutamise kursused senioridele, meediatarkuse ning GLOBE seminarid, filmilinastused, samuti loomingulised kohtumised

kirjanike, loomeinimestega. Aruandeaasta jooksul toimus Ameerika Keskuses kokku 359 üritust, mida külastas 6620 inimest.

Ameerika Keskus ühendab kohaliku kogukonda, tuues linna värskaid ideid ja inspiratsiooni ning aidates arendada uusi oskusi.

Raamatukogu populariseerib elukestvate õpet, tehes tihedat koostööd ETKA Andrase, Eesti Töötukassa, ERÜ, Rahvusraamatukogu, RIA, Ida-Virumaa Kutseõppekeskuse, TÜ Narva Kolledži, VitaTiimi, Noortekeskuse ja teiste organisatsioonide ja asutustega.

2.3 Personal

Raamatukogude arv Narva linnas jäi 31.12.2024 seisuga samaks. Narva Keskraamatukogus töötas 45 inimest: 29 raamatukoguhoidjat (22 kõrgharidusega ja 8 keskeriharidusega) ning 1 kõrgharidusega bibliograaf. Üks raamatukoguhoidja viibib lapsehoolduspuhkusel.

Tabel 4. Töötajate arv

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
45	44,05

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Narva Keskraamatukogus toimusid personali muudatused seoses Kreenholmi raamatukogu kolimise ja töömahu vähenemisega. Selle tulemusena koondati 3 raamatukoguhoidjat ja 1 IT-spetsialist. Narva Keskraamatukogus koondati kaks koristajat ning kaks töötajat lahkusid omal soovil. Bibliograafi töökoht viidi üle 0,25 täiskoormuse ulatuses töötaja soovil.

Raamatukoguhoidjate madalad palgad takistavad noorte töötajate juurdekasvu.

2023. aastaga võrreldes tõusis kõrgharidusega raamatukoguhoidjate palk aastaga 8,46%, keskeriharidusega 8,43%.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

2024. aastal jätkas üks töötaja Tartu Ülikoolis magistrikraadi omandamist psühholoogia erialal. Samuti lõpetas üks lasteosakonna raamatukoguhoidja 2024. aastal Tartu Ülikooli Narva Kolledži, saades bakalaureusekraadi noorsootöö erialal.

2.3.3 Täienduskoolitused

Tabel 5. Narva Keskraamatukogu töötajate läbitud koolituste teema järgi

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	3
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	0
Meeskonnatöö ja koostööoskused	3
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	0
Kogude kujundamine ja haldamine	0
Teenuste pakkumine ja arendus	1 õppereis Rootsi
Klienditeenindus	5
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	1
Digi- ja meediapädevused	2
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	2
Kultuur ja kirjandus	9
Muu (nimetada) eesti keel	3

Tänu Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Euroopa Sotsiaalfondi õiglase ülemineku fondi toele said Narva Keskraamatukogu töötajad läbida tasuta koolitusi ja programme TÜ Narva Kolledžis. Need koolitused aitasid täiendada teadmisi ja uuendada praktilisi oskusi juhtimise, teeninduskultuuri ja klienditeeninduse, erivajadustega klientide teenindamise valdkonnas.

2024. aastal läbisid Tartu Ülikooli keskastmejuhtide koolitusprogrammi Narva Keskraamatukogu direktor, asedirektor, projektijuht ja arendusjuht. Koolitusel jagasime oma kogemusi teiste valdkondade juhtidega ning arendasime välja optimaalseid lahendusi töötajate motiveerimiseks ja meeskonna juhtimiseks. Koolitusest selgus, et oluline oskus on anda töötajatele nii positiivset kui ka negatiivset tagasisidet ning rakendada juhi töös erinevaid suhtlemisstrateegiaid.

Üks raamatukoguhoidja osales pikaajalises mentori täiendusprogrammis, kus omandati nii teoreetilisi teadmisi kui ka praktilisi kogemusi, et arendada oma professionaalseid mentori oskuseid. Varasemalt ei ole raamatukoguhoidjatele pakutud mentorite koolitusi.

Narva Keskraamatukogu teeb koostööd järgmiste sotsiaalasutustega: Narva Sotsiaaltöökeskus, MTÜ Life Factor, MTÜ Lastepäevakeskus LAD, AS Hoolekandeteenused (Narva, Sillamäe, Sinimäe, Narva - Jõesuu), Narva Noortekeskus.

2024. aastal kasutati Tartu Ülikooli Narva Kolledži koolitusvõimalusi, nagu „Sotsiaalpedagoogiline sekkumine – teooria ja praktika“, „Töö agressiivse kliendiga – toimetuleku oskused“ ning „Töö psüühiliste erivajadustega kliendiga“. Samuti osaleti Rahvusraamatukogu koolitusel „Keerulised kõnelused kliendiga“, et omandada vajalikud teadmised erinevate sihtrühmade toetamiseks. Tänapäeval eeldab erivajadustega inimeste toetamine raamatukogus raamatukoguhoidjatelt valdkonnaspetsiifilisi teadmisi. Laiendasime raamatukogu erivajadustega inimestele suunatud ürituste valikut, pakkudes temaatiliste ürituste kõrval arendavaid lauamänge, mootorikat toetavaid näpumänge ja liikumismänge muusika saatel, lisades eestikeelseid elemente.

2024. aastal osalesid raamatukoguhoidjad Rahvusraamatukogu meediapädevuse koolitusel Informatsiooniga töötades on oluline osata kriitiliselt analüüsida ja hinnata teavet, mõista, kuidas see mõjutab lugejaid, ning vastata küsimustele, nagu kas meie lugejad saavad usaldada valitud meediakanaleid, kas nad suudavad eristada tõe valesst jne. Raamatukoguhoidja peab olema võimeline sellistele küsimustele vastama.

Töö lastega eeldab üha rohkem lapsepsühholoogia alaste teadmiste olemasolu, et koostada lastele sobivaid programme ja üritusi, arvestades nende arenguetappide eripärasid. Lasteraamatukoguhoidjad täiendasid oma teadmisi pedagoogika ja sotsiaalpedagoogika valdkonnas osaledes vastavates koolitustes. Lasteosakonna töötajate järjepidev enesetäiendamine, kaasaegsed teadmised ja loov lähenemine võimaldavad välja töötada haridusprogramme ja raamatukogutunde.

Lisaks osalesid kaks raamatukoguhoidjat Tartu Ülikooli täiendusprogrammis „Infopädevus raamatukoguhoidjale“, kus nad värskendasid oma teadmisi infootsingu valdkonnas.

Raamatukogus viisime läbi koolitusi, kus tutvustasime klientidele internetis erinevate andmebaaside kasutamise võimalusi.

Kultuuri ja kirjanduse tundmise seminaridest ja loengutest võttis osa enamik raamatukoguhoidjatest. Kultuuri ja kirjanduse tundmise loenguid korraldasid Narva Muuseum, Narva Keskraamatukogu Ameerika keskus, TÜ Narva Kolledž, Narva Kunstiresidentuur, Ajaloomuuseum. 7 raamatukoguhoidjat täiendas 2024. aasta jooksul oma eesti keele oskust. Narva Keskraamatukogu töötajad läbisid Elanikkonnakaitse koolituse aprillis.

12.11-15.11.2024 osales raamatukogu direktor Rahvusraamatukogu Hariduskeskuse poolt korraldatud õppereisil Göteborgis. Vaatluseksperimendid toimusid Göteborgi linnaraamatukogus ja Ülikooli Haridusraamatukogus.

2024. a koolituste teemad ja korraldajad:

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Euroopa Sotsiaalfondi õiglase ülemineku fondi koolitused 2024. aastal:

- Keskastme juhtide arenguprogramm. Arendati keskastme juhtide juhtimisoskusi ja strateegilisi teadmisi.
- Juhi sotsiaalsed pädevused. Keskenduti juhtide suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuste arendamisele.
- Loovus, innovatsioon ja probleemide lahendamine juhi töös. Arendati juhtide loovuse ja innovatsiooni oskusi igapäevases juhtimistöös.
- Mentorite koolitus alustavate töötajate toetamiseks ja töökohal juhendamiseks. Koolitus andis teadmisi, kuidas toetada ja juhendada uusi töötajaid, pakkudes neile vajalikku tuge ja suunamist töökohal.
- Positiivse mõtteviisi meistriklass sotsiaal- ja noorsootöötajatele. Õpiti positiivse mõtteviisi rakendamist igapäevases töös ja klientidega suhtlemisel.
- Sotsiaalpedagoogiline sekkumine – teooria ja praktika. Koolitus tutvustas sotsiaalpedagoogilist sekkumist ja selle rakendamist praktilistes olukordades.
- Töö agressiivse kliendiga – toimetuleku oskused. Koolitus pakkus teadmisi ja praktilisi oskusi agressiivsete klientidega toimetulekuks.
- Töö psüühiliste erivajadustega kliendiga. Fookuses olid psüühiliste erivajadustega klientide teenindamise eripärad ja vajalikke oskused.

Maakondlikud seminarid: Rahvusraamatukogu ja Jõhvi Keskraamatukogu:

- Meediapädevuse seminar. Arendati töötajate meediapädevust ja kriitilise mõtlemise oskusi.
- Keerulised kõnelused kliendiga. Koolitus keskendus keeruliste vestluste läbiviimisele klientidega, sealhulgas stressirohketes ja konfliktsetes olukordades.

Tartu Ülikooli täiendkoolitused:

- Pedagoogika baaskursus õpetaja abide ettevalmistamiseks. Koolitus pakkus vajalikud teadmised ja oskused õpetaja abide ettevalmistamiseks.
- Infopädevus raamatukoguhoidjatele. Arendati raamatukoguhoidjate infopädevust ja oskusi tõhusa teabehalduse tagamiseks.

Narva Keskraamatukogu koolitused:

- Eesti uudiskirjanduse ülevaade
- Eesti lastekirjanduse ülevaade
- RIKSi lugejahaldus. RIKSi peamoodul Narva koolide raamatukoguhoidjatele
- Evakuatsiooni ja tulekahju korral tegutsemise õppus. Harjutati hädaolukorras tegutsemise oskusi, sealhulgas evakuatsiooni ja tulekahju korral käitumisreeglite järgimist.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Narva Keskraamatukogu ruumid asuvad kolmes erinevas hoones: Narva Keskraamatukogu pindala on 3367,5 m², Kreenholmi raamatukogu asenduspinna suurus on 48,68 m² ning Energia raamatukogu koos Narva Laste Loomemaja laste kirjanduse teeninduspunktiga hõlmab 141,4 m².

Kreenholmi raamatukogu mööbli ja teavikute kolimisele kulus kokku 17 635,10 eurot. Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet eraldas ruumide remondiks 534 412,14 eurot.

Narva Kreenholmi raamatukogu osa teavikuid viidi uuele asenduspinnale aadressil Kreenholmi 8a ning ajutisele teeninduspinnale aadressil Kreenholmi 25. Kreenholmi raamatukogu tööaeg kolimise käigus ei muutunud. Kolimise protsessi käigus optimeeriti kogu.

Narva Keskraamatukogu peamaja ruumid vajavad endiselt täielikku remonti. Kinnistute hoonete ja ruumide majandamiseks kulus 2024. aastal kokku 90742,76 eurot; inventari majanduskulud olid 1145,09 eurot. 2024. aastal kulus remonditöödeks 618,72 eurot.

2024. aastal valmistati ette hankedokumendid järgmisteks töödeks: Narva Keskraamatukogu hoone ehitise auditi ja energiaauditi läbiviimiseks.

Kahjuks 2024. aasta Narva Keskraamatukogu katuse osaline parandamine ei muutnud olukorda ning tugevate vihmasadude korral jookseb vesi lugemissaali.

Annetusena saime raamatukokku 6 tugitooli, 2 põrandavaipa, mängutoa sisustuse, 4 sülearvuti, projektori, 5 arvutit, teleri, nõudepesumasina, interaktiivset tahvli, pesumasina.

Haldustegevus piirdus maja töökorras hoidmisega ja võimaldas tasuta kommunaalteenused ning haruraamatukogude üüri täies mahus. Endiselt tekitab muret Narva Keskraamatukogu tasuta parkimiskohtade vähesus ja katuse remondi vajadus. Energia raamatukogus vahetati riulid, fuajeesse paigaldati diivanid ja diivanilaud, NKR komplekteerimisosakonnas vahetati külmkapp, köitja kabinetti paigaldati pesumasin, demonteeriti vanad ventilatsioonitorud, lattu nr 7 paigaldati riulid raamatute ja asjade hoiustamiseks, õppeklassi lisati interaktiivne tahvel, projektor ja sülearvutikapp ning 3. korrusel sisustati laste mängutuba.

2025. aastaks on kavandatud lifti päästefunktsiooni paigaldus, ATS häiresireenide lisamine, kahe auditi läbiviimine (Narva Keskraamatukogu hoonele ehitise audit ja energiaaudit) ning Kreenholmi raamatukogu lõplik kolimine alalisele pinnale.

3.2 Ligipääsetavus

Tabel 6. Ligipääsetavuse aspektide nimekiri

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	Jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	Jah
Mitmes raamatukogus?	
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	3
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	0
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	1
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	3
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	3
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	3
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	3
Kaugtöökontor	3

Raamatukogu tagas ligipääsu lisaks füüsilisele ruumile ka kodulehe kaudu pakutavate teenustele: see on viite Pimedate raamatukogule; iseteeninduse võimalustele: RIKSWEB, e-kataloog, e-pikendamine, päringutele vastamine e-posti teel, raamatukapi teenus – raamatukogu saab tellimusi lugejatelt e-posti teel. Raamatukogu lugemisaalis on tagatud juurdepääs e-väljaannete tasulistele artiklitele, neid saab lugeda raamatukogu lugejaarvutil.

Iga kuu korraldame raamatukogus Narva Parkinsoni Seltsi kohtumisi.

2024. aastal lasteosakonnas avatud mängutuba kasutasid nii kohalikud lapsed ja nende vanemad kui ka pered lastega, kes seisis pikas järjekorras piiri ületamisel.

Laupäevased üritused tõid raamatukokku palju külastajaid. Lasteosakonnas toimusid peretunnid ja lugemised lugemiskoertega, kord kuus linastusid animatsioonifilmid. Täiskasvanutele pakuti kunstiloenguid ja kirjandusõhtuid, samuti korraldati kaks korda aastas käsitöölaatu. Õppeaasta jooksul toimusid raamatukogus ka Integratsiooni SA poolt korraldatud Eesti keele ja kultuuri tundmise klubi kohtumised.

Eriti populaarseks osutus 2024. aastal kaugtöökontori ruumi kasutamine: kokku kasutati kontorit 748 korral.

Selleks, et laiendada lugemisaali teenuseid ja tagada külastajatele juurdepääs riigi teabevarale soetati aastane litsents Eesti õigusaktide elektroonilise andmebaasi Estlex'i ja Äripäeva teabevara kasutamiseks. Aruandeaastal Estlex'i kasutati 16 korda, Äripäeva teabevara – 19 korda.

Piiratud eelarvevahendite tõttu ei saanud 2024. aastal soetada luupe lugemiseks vaegnägijatele.

3.2.1 Koduteenindus

Tabel 7. Koduteeninduse teenused

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenus	94	14
Kasutajakoolitus	2	1
Digipädevuste alane nõustamine	2	1
Muu (nimetada)		

Narva Keskraamatukogu koduteenindust kasutavad inimesed, kellel on liikumisraskused, eakad ja puuetega inimesed. Osutades seda teenust tagasime inimestele juurdepääsu informatsioonile, kirjandusele ja suhtlemisele.

2024. aastal Narva Keskraamatukogu töötajad osutasid seda teenust 14-le lugejale. Kaks lugejat said raamatukoguhoidjalt nõustamist e-tehingute sooritamisel.

3.2.2 Teenused teistele asutustele

Tabel 8. Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Koolid	18	435
Lasteaiad	10	214
Narva-Jõesuu Noortekeskus	1	28
Narva-Jõesuu Huvikeskus	2	36
Narva-Jõesuu Olgina Rahvamaja	8	168
Rahvuskultuuriseltsid	14	252
Kohvik „Valge kõrvits“	8	195
Eesti Raudtee	1	49
Narva Linna Arendus (Äkkeküla)	1	109
EENA Narva klubi (FAMA kaubakeskus)	1	80
OÜ Medical Pak	1	54
Narva Muuseum	1	0

2024. aastal Narva Keskraamatukogu osutas raamatukoguteenuseid teistele asutustele-partneritele.

Uue algatusena viis raamatukogu läbi raamatukogutunnid Narva haridusasutustest: Narva Eesti Põhikoolis, Narva Õigeusu koolis ja lasteaedades: Põngerjas, Sipsik, Potsataja, Kirsike ja Käoke. Lasteaedade rühmad laenutasid õppeaasta jooksul raamatukogukotti ning tellisid ürituse koos maskotiga „Julius“.

Narva-Jõesuu linna vabaaja- ja kultuuriasutustes viis läbi kunstiloenguid ja meistriklasse Narva Keskraamatukogus töötav kunstiteadlane.

Kreenholmi Raamatukogu osales rahvuskultuuriseltsidega koostööprojekti, mille raames kaasati lugejaid ekskursioonidele ja loengutesse.

„Kirjanduslik neljapäev“ on koostööprojekt kohaliku raamatukogu ja kohviku „Valge kõrvits“ vahel, mille eesmärk on edendada kogude turundust ja tõsta raamatute laenutamise arvu. Üritus

on suunatud noortele, täiskasvanutele ja lapsevanematele. Koostöö on aidanud suurendada kohaliku kogukonna huvi raamatute vastu ning pakkuda harivat meelelahutust.

Eesti Raudtee Narva raudteejaamas toimus kogukonnaüritus, millega tähistati eesti kirjanduse päeva. Ürituse eesmärgiks oli tutvustada eesti kirjanduse rikkalikku pärandit ning tuua lugemishuvi ja kultuurihuvi lähemale laiemale publikule. Üritus aitas tugevdada kogukonna sidemeid ja tõsta teadlikkust eesti kultuuripärandist. Narva Keskraamatukogu osales Äkkeküla roheline mõtlemise koguperepäeval oma kavaga. Osalejatel oli võimalus laenutada raamatuid, mängida õuemänge, lahendada keskkonnateemalisi viktoriine.

EENA Narva klubi on Narva Keskraamatukogu pikaajaline partner. Klubi kutsel osales raamatukogu „Ilu laadal“. Üritusel tutvustati raamatukogu teenused, korraldati raamatuväljapanek, kutsuti osalejaid külastama raamatukogu.

Perearstide keskus OÜ Medical Pak pinnal eksponeeriti raamatukogu ajaloo rändnäitust „Narva ja Narva-Jõesuu läbi kirjanike silmade“. Keskuse patsientidele jagati raamatukogu infoflaiereid. Narva Muuseumile osutati 3D-printimise tasuta teenust.

Kokkuvõttes võib tõdeda, et Narva Keskraamatukogu on tugevdanud oma positsiooni kogukonnas, olles aktiivne kultuuri, hariduse ja lugemisharjumuste edendaja. Raamatukogu üritused ja koostööprojektid on aidanud luua sidemeid kohalike elanike vahel, pakkudes neile väärtuslikke haridusalaseid ja kultuurilisi kogemusi. Samuti on raamatukogu tegevus tõstnud inimeste teadlikkust lugemise tähtsusest.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Tabel 9. Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	3
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	1
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	1
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	0
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	1

Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	1
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	1
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	1
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	3
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	3
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	3
Raamatukogus saab värviliselt printida	0
3-D printimine	1
Laserlõikuri kasutamine	1

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Kohaliku omavalitsuse poolt info- ja kommunikatsioonikuludeks eraldatud rahastus võimaldas tasuda RIKSi ja viirusetõrjeprogrammi eest – 2890,55 eurot ning soetada juurde IT-valdkonna tehnikat 742,30 euro eest. Ameerika keskuse projektirahast soetati infotehnoloogiavahendeid summas 6199,74 eurot. Suuremad ostud olid viis sülearvutit ja üks 3D-skanner.

2024. aastal viidi läbi raamatukogu veebilehe analüüs, mille käigus selgus, et veebilehe platvormi tarkvara on aegunud ja ei toeta uusi tehnoloogilisi lahendusi ega uuendusi. See piirab kodulehe funktsionaalsust, takistab uute tööriistade ja täiustuste rakendamist ning ei võimalda veebilehe disaini tänapäevaste kasutusstandardite ja visuaalsete nõudmiste järgi täiustada, mis võib halvasti mõjuda kasutajakogemusele ja välimusele.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Iseteeninduslikud teenused Narva Keskraamatukogus on kättesaadavad lugejatele raamatukogu kodulehe kaudu.

Aruandeaastal RIKSWEB iseteeninduse laenutustähtaja pikendamisi oli 156.

E - pikendamist raamatukogu kodulehe vormi kaudu saadeti raamatukokku 425 korda, mis näitas, et see teenus on nõutav ja mugav kasutajatele.

Narva Keskraamatukogu raamatukapp tagab laenutusteenuse ligipääsetavuse, andes kõigile registreeritud lugejatele võimaluse laenutada raamatuid ööpäevaringselt. 2024. aastal läbi raamatukapi laenutati 218 korda, kokku telliti 261 raamatut. Kõige rohkem tellimusi oli augustis 36 korda ja septembris - 27 korda. Selleks, et teenusega liituksid uued kasutajad tehti

reklaami nii raamatukogus kohapeal kui ka sotsiaalmeedias. Tasub rõhutada, et teenusega on rahul püsilugejad, kes kasutavad raamatukappi laenutamist juba 3 aastat. Teenuse kasutamine on lugejatele tasuta. Raamatukogu katab teenusekulud oma eelarvest, makstes igakuiselt 36,60 eurot.

Vajalikke teavikute olemasolu Narva Keskraamatukogus saab lugeja näha e-kataloogi kaudu.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Vastavalt komplekteerimis põhimõttele arvestas raamatukogu 2024. aastal kogude kujundamise aluseid. Komplekteerimise eelisteks olid eesti autorite ilukirjandus, laste- ja noortekirjandus, tõlkekirjandus, kunstiraamatud ning kodulooline kirjandus. Aimekirjandusest olid prioriteediks eesti keele õpet toetavad teavikud, mille eesmärk on pakkuda kõigile Narva lastele ja täiskasvanutele, sõltumata nende emakeelest, võimalus omandada kvaliteetseid teadmisi eesti keeles.

Narva Keskraamatukogus on avalikustatud raamatukogu kodulehel komplekteerimise põhimõtted.

Raamatukogu kasutab teavikute soetamise toetust vastavalt kultuuriministri 09.01.2015 määrusele nr 1 „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ lisas 1 nimetatud kirjanduse ja kultuuriperioodika väljaannete soetamiseks ning järelkomplekteerimise teostamiseks, arvestades raamatukogu kasutajate sihtgruppide vajadusi ja eripära. Kogude üldarv on 2025. aasta 1. jaanuari seisuga 288087 eksemplari (Narva Keskraamatukogu - 191894 eksemplari, Energia Raamatukogu - 22982 eksemplari, Kreenholmi Raamatukogu - 73211 eksemplari). 2024. aasta jooksul tuli juurde teavikuid 9298 eks, neist oli 808 annetusi. Seoses Kreenholmi raamatukogu kolimisega, korrastati kogu ja kanti maha vananenud venekeelsed raamatud. Kogude komplekteerimisel lähtus Narva Keskraamatukogu komplekteerimisosakond oma valikus raamatukaupluste pakkumistest, lugemisoovidest, teavikute näidistest, hankijate tellimisnimestikest, lugejate tellimustest. Raamatukogus põhilisteks raamatute tarnijateks olid: Rahva Raamat AS, Apollo Kauplused OÜ, kirjastused Äripäev AS, Päevaleht AS. Venekeelseid raamatuid ostime hulgimüügifirmade Rahva Raamat AS, Dialog AS kaudu. Raamatukogu on püüdnud leida võimalusi venekeelse raamatu tellimiseks Balti riikidest, Inglismaalt, Ameerika Ühendriikidest ja Kanadast. 2024. aastal on raamatukogu keskendunud aktiivsemalt ingliskeelsete raamatute

soetamisele. Komplekteerimiskulusid oli kokku 109170 eurot, kohalik omavalitsus kattis sellest 19400 eurot, riigitoetus 89770 eurot. Riigirahast kulutati 89740 eurot. Seoses eestikeelsele õpele üleminekuga on kasvanud nõudlus eestikeelse kirjanduse vastu nii eraisikutel, koolidel kui ka koolitusfirmadel. 2024. aastal soetasime ka juurde rohkem eestikeelseid õpikuid, õppematerjale, töövihikuid, teabekirjandust jne.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Narva Keskraamatukogu kogud on kohandatud vastavalt erinevate sihtrühmade vajadustele, huvidele ja eesmärkidele.

Nimetame peamised sihtrühmad, kellega raamatukogu töötab:

Narva Keskraamatukogu pakub lastekirjandust, mis on kohandatud laste ja noorte vanusele ja huvidele, aidates arendada lugemisoskust ning pakkudes harivaid lugemisvõimalusi, meelelahutust ja popkultuuri sisu. Õpilased igas vanuses saavad vajalikke õpikuid, teadusmaterjale ja haridusalast sisu koolitöödeks ja teadusuuringuteks. Kõrg- ja erialaharidust omandavad üliõpilased leiavad teadusartikleid, erialaseid teadusajakirju, konverentside kogumikke.

Täiskasvanutele pakuti lugemisvõimalusi karjäärialaseks arenguks, enesetäiendamiseks ja meelelahutuseks. Vanemad inimesed leiavad raamatuid tervise, ajaloo, hobi ja elustiili valdkondades. Erinevad kogukonna huvigruppide liikmed otsivad teavet oma tegevusvaldkondades. Välismaalased ja sisserändajad saavad raamatukogust teavet elukoha, keele, kultuuri ja kohalike seaduste kohta. Digitaalsete teenuste kasutajatele pakume juurdepääsu teadusartiklitele, digitaalsetele ajakirjadele ja arhiividele. Erivajadustega inimesed saavad lugeda audioraamatuid ja lastekirjandust. Eestikeelsele haridusele ülemineku toetuseks aitasime laste, noorte ja täiskasvanute lõimumist Eesti kultuuri- ja väärtusruumi. kokkuvõtteid ja teaduslikke raamatuid.

Perioodika komplekteerimisel oli põhimõtteks, et kättesaadav oleks valik Eestis ilmuvast perioodikast. Võõrkeelset perioodikat komplekteeritakse vastavalt vajadusele ning võimalustele.

2024. aastal kogu ringlus oli 1,22.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Komplekteerimisosakond sai juurde ja töötles 2024. aasta jooksul 9298 teaviku. Eesti keeles 3685 eksemplari ja võõrkeeltes 3943 eksemplari, nendest 3671 eksemplari vene keeles.

2024. aastal hangitud väljaannete arv elaniku kohta oli 0,17.

Tabel 10. Juurdetulek kokku

Teavik	Ühik	Kogus
Raamatud	Eks.	7653
Ajakirjad	Arvestusüksus	75
Audiaalteavikud	Arvestusüksus	261
Visuaalteavikud	Arvestusüksus	528
Kombineeritud teavikud	Arvestusüksus	15
Muud teavikud	Arvestusüksus	765
Kokku		9298

Tabel 11. Raamatute hankimisviis

Hankimisviis	Eks.	%
Ostmine	1944	-1.95%
Annetamine	808	10,27%
Asendus	68	35.29%
Ostmine riigi raha eest	4506	-1.95%
Kokku	7326	100

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Perioodika soetamisele kulus 19762,59 eurot. Ajalehti ja ajakirju osteti nii traditsioonilises paber- kui ka elektroonilises versioonis. Äripäev, Delfi, Postimees väljaandeid on võimalik lugeda digitaalsel kujul. Lugejate seas on endiselt populaarsed üle-eestilised ajalehed, kirjanduse- ja kunstiajakirjad. Venekeelseid perioodilisi väljaanded asendati samalaadsete inglise-, saksa-, soomekeelsetega. Väljaandeid telliti KE Ajakirjandusest, Edusamm-Post OÜst, Äripäeva AS-st, Ekspress Post-i toimetusest. Kokku telliti keskraamatukogusse ja

haruraamatukogudesse 71 ajakirja ja 21 ajalehte. Eelmise aasta võrreldes on perioodiliste väljaannete arv vähenenud: ajakirjad 24,24% ja ajalehed 35,29% . Põhjus on selles, et mõned neist on lõpetanud ilmumise. Soetati aastane litsents Eesti õigusaktide elektroonilise andmebaasi Estlex'i ja Äripäeva teabevara kasutamiseks.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

2024. aastal ostime avuseid põhiliselt kunstiosakonna kogusse, kokku 51 eksemplari. Prioriteediks olid eesti autorite ja esitajate helisalvestised. Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga soetasime ka juurde õppematerjale, arendavaid mängu ja mänguasju. Erilist tähelepanu pöörame kodulookogu täiendamisele ja komplekteerimisele, kuhu soetasime juurde haruldasi raamatuid, postkaarte, ajakirju, ajalehti jne. 2024. aastal osteti 528 Vana Narva vaadetega postkaarti.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

2024. aastal ostime suure hulga arendavaid ja kogupere õuemänge, mille järele oli suur nõudlus terve suve jooksul.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Põhiline teavikute hankimisviis on ostmise, aga samuti täiendati kogusid annetatud teavikute arvele võtmisega. Läbi annetuste tuli 2024. aastal raamatukokku juurde 808 teavikut. Seoses Narva Soldino kooli sulgemisega osa kogust annetati Narva Keskraamatukogule. 2024. aasta lõpu seisuga on kogu osaliselt üle võetud arvele. Suurem osa koduloo raamatute ja materjalide annetustest pärinevad eraarhiividest.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

2024. aastal algas Kreenholmi raamatukogu kogu optimeerimine seoses kolimisega. Eemaldati kulunud eksemplariid ja sisu poolest vananenud teavikud. Kokku kanti maha 31470 teavikut. Narva Keskraamatukogu kogust kanti maha 3540 eksemplari, Energia raamatukogu kogust 2667 eksemplari ja Kreenholmi raamatukogu kogust 25263 eksemplari.

Tabel 12. Teavikute mahakandmine

Teavik	Ühik	Kogus
Raamatud	Eks.	31387
Ajakirjad	Arvestusüksus	9
Audiaalteavikud	Arvestusüksus	39

Visuaalteavikud	Arvestusüksus	11
Kombineeritud teavikud	Arvestusüksus	0
Muud teavikud	Arvestusüksus	33
Kokku		31470

Seisuga 01.01.2025 on Keskraamatukogu ja harukogude kogu suurus:

Tabel 13. Kogud laadi järgi

Teavik	Ühik	Kogus
Raamatud	Eks.	279372
Ajakirjad	Arvestusüksus	2943
Audiaalteavikud	Arvestusüksus	2782
Visuaalteavikud	Arvestusüksus	899
Kombineeritud teavikud	Arvestusüksus	308
Muud teavikud	Arvestusüksus	2013
Kokku		288087

Kogud on komplekteeritud mitmekülgset, arvestades teeninduspiirkonna elanike põhivajadusi - erinevates keeltes, eri tüüpi ja laadi.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Kuna raamatukogu viis läbi laialdase lugejaküsitluse 2023. aastal magistr töö „Kliendirahulolu hindamine rahvaraamatukogudes Pärnu Keskraamatukogu näitel“, siis 2024. a lugejaküsitluse ei korraldatud, vaid küsitluse põhjal otsiti paremaid lahendusi töö korraldamiseks.

Sotsiaalmeedias tehti rohkem reklaami tasuta teenuste kohta, sealhulgas tasuta kohalkasutusena perioodika väljaannete lugemisvõimaluste kohta.

2024. a. kogusime lugejate tagasisidet raamatukogu külastajatelt tagasiside raamatutesse, kuidas nad on rahul raamatukogu teenustega.

2024. aprillis osalesime üle-eestilises lugejate rahulolu-uuringus.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Eesti raamatukogudes viidi läbi rahuloluküsitlus 11-24.04.24. Küsitluses hinnati kasutajate rahulolu raamatukoguteenusega. Narva Keskraamatukogus osales küsitluses 537 inimest, mis on märkimisväärne osalus, arvestades, et küsitlus viidi läbi eesti keeles. Märkimisväärne hulk inimesi, kellel oli raskusi eesti keele valdamisega, valisid vastamisest loobumise. Vaatamata sellele, oli raamatukogu kasutajate rahuoluindeks oli 9,50.

Küsitluse põhjal oli lugejate rahulolu raamatukoguteenustega väga kõrge.

Peamised järeldused ja analüüs:

Sõbralik ja meeldiv teenindus: paljud töid esile, et teenindus oli lahke, viisakas ja tähelepanelik. Raamatukogu külastajatele jaoks oli oluline, et töötajad olid alati abivalmid, aitasid raamatute valikul ja olid valmis andma uusi soovitusi.

Mitmekesised ja huvitavad üritused: paljud külastajad olid väga rahul erinevate ürituste ja tegevustega, nagu loengud, töötoad, näitused, meisterklassid, laste tegevused ja muud huvitavad programmid. Erilised olid üritused, mis olid suunatud peredele, näiteks "Põhjala päev" või lastele mõeldud käsitöötubade ja mõistatuste korraldamine.

Raamatute valik ja lugemisvõimalused: mitmekesine raamatute valik, kuna külastajad saavad kergesti leida neid raamatuid, mida nad otsivad. Samuti paistavad silma mugavad teenused, näiteks kiire tellimisvõimalus ja mugav laenutuse periood. Paljud vastajad hindasid ka lugemisenurkade ja -saalide olemasolu, kus saab mugavalt lugeda.

Üldine positiivne õhkkond: kõikides tagasisidestustes oli ühiseks nimetajaks positiivne ja sõbralik õhkkond, mis teeb külastuse meeldivaks. Inimesed olid tänulikud selle eest, et nad tunnevad end teretulnuna ja said alati nautida meeldivat õhkkonda.

Lastele mõeldud tegevused: erilised kiidusõnad olid suunatud lasteprogrammide korraldajatele.

Mitmekesised teenused ja kursused: küsitluse vastustest selgus rahulolu erinevate teenuste kohta, nagu tasuta inglise keele kursused ja nutitelefoni koolitused. Paljusid külastajaid paelus ka võimalus arendada oma tehnilisi ja professionaalseid oskusi raamatukogus pakutavate kursuste kaudu.

Kogukonna tunde loomine: mitmed külastajad rõhutasid raamatukogu kui kogukonna keskuse rolli. Nad mainisid, et raamatukogu on muutunud olulise kohaks, kus kohtuda huvitavate

inimestega, vahetada kogemusi ja arendada oma oskusi. Lugejad hindasid väga raamatukogu sooja ja meeldivat atmosfääri, mis teeb külastuse mõnusaks.

Lugejate küsitluse põhjal saab välja tuua ka mõned negatiivsed tähelepanekud, mis keskenduvad raamatukogu füüsilisele keskkonnale, turvalisusele ja mugavusele.

Raamatukogu hoone vajab remonti, kuna mõned külastajad olid rahulolematud vananenud treppide ja hoone üldise väljanägemisega, mis ei vasta tänapäeva nõuetele. Sooviti kaasaegsemat ja värskeamat keskkonda, samuti liftide vahetust. Rõhutati parkimiskohtade arvu suurendamise vajadust ning esitati ettepanek rajada raamatukogusse väike kohvik.

Kokkuvõttes on tegemist suhteliselt väikeste, kuid tähtsate detailidega, millele tuleb pöörata tähelepanu, et tagada raamatukogu külastajatele meeldivam ja kasutajasõbralikum keskkond.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Raamatukogus pakutakse tasuta juurdepääsu avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele. See annab külastajatele võimaluse kasutada erinevaid e-teenuseid, võimaldades neil lihtsamalt ja kiiremini lahendada oma igapäevaelu korraldamiseks vajalikke ülesandeid. Raamatukogu kui kogukonnakeskuse roll on pakkuda seda juurdepääsu, toetades kõiki, kellel on vajadus kasutada elektroonilisi teenuseid.

2024. aastal raamatukogu ei hankinud AIP arvuteid. AIP arvutid on vananenud ja vajavad ümbervahetamist.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Seoses Kreenholmi raamatukogu kolimisega ajutisele teeninduspinnale muutus teeninduskorraldus. Ühendati laenutusosakond ja lasteosakond. Alates juunikuust korraldati Kreenholmi raamatukogu üritusi Narva Rahvaste Maja saalis.

5.3.3 Lugejad

Tabel 14. Lugejate arvud

Lugejad 2023	Lugejad 2024	Muutus (+/-)
9142	9013	-129

Rahvastikuregistri andmete põhjal on Narva linnas 2024. aastal vähenenud linna elanike arv võrreldes 2023. aastaga 731 inimese võrra.

2023. aastal oli lugejate arv 9142, kuid 2024. aastaks on see vähenenud 9013 lugejani, mis tähendab 129 inimese vähenemist ehk langust umbes 1,4%.

See vähenemine võib olla seotud mitmete teguritega, nagu elanikkonna üldarvu vähenemine linnas (731 inimese võrra) ja Kreenholmi raamatukogu kolimisega. Siiski on oluline märkida, et kuigi lugejate arv vähenes, ei ole see drastiline langus ja raamatukogu külastatavus püsib endiselt samal tasemel.

5.3.4 Külastused

Tabel 15. Külastuste arvud

Külastused 2023	Külastused 2024	Muutus (+/-)
108352	104583	-3769

Külastuste arvu vähenemist võib selgitada Kreenholmi raamatukogu asumisega asenduspinnal, kus ürituste korraldamine oli piiratud.

2025. aastal prognoosime Kreenholmi raamatukogu lugejate arvu kasvu, kuna raamatukogu uued ruumid asuvad Narva Rahvaste Majas Kreenholmi elamurajooni keskel. Läheduses asuvad Narva Kunstikool, kaks lasteaeda, kool, suur kaubanduskeskus ja bussipeatus.

5.3.5 Laenutused

Tabel 16. Laenutuste arvud

Laenutused 2023	Laenutused 2024	Muutus (+/-)
321304	352529	+31225

Raamatukogu laenutuste arvu kasvu saab selgitada mitmete turunduskampaaniate ja teiste sihipäraste tegevustega, mille eesmärk oli suurendada küllastajate huvi ja aktiivsust. 2023. aastal laenutati raamatuid kokku 321 304 korda, samas kui 2024. aastal ulatus laenutuste arv 352 529- ni, mis tähistab 31 225 ühiku ehk 9,7% kasvu.

Laenutuste kasvu peamised tegurid olid:

Läbimõeldud raamatute komplekteerimine: Eriti suurenenud huvi eestikeelse õppekirjanduse vastu, mis kajastus kogu komplekteerimises. Täiendavalt telliti arendavaid õue- ja lauamänge ning vabaaja veetmise tarvikud.

Väljapanekud ja reklaamikampaaniad: Raamatukogu aktiivne reklaamitegevuse käigus viidi läbi kampaaniad, nagu „Raamatukogu kotis“ hooldekodudes ja lasteaedades. Samuti korraldati aastaringseid väljapanekuid, mis pakkusid mitmekesist lugemisvara ja arendavaid tegevusi.

Kunstiteadlase loengute sari tekitas suurt huvi kunstiraamatute vastu, mis omakorda andis positiivse tõuke kunstiraamatute laenutuste arvu kasvule. Lisaks aitasid laupäevased Peretunnid tugevdada perede ja laste huvi laenutuste ja raamatukogu teenuste vastu.

Koostöö ja partnerlused: Raamatuid laenutati ka kohvikus „Valge kõrvits“, mis aitas jõuda uute sihtrühmadeni.

Loodud 2024. aastal käsitööklubi kaasas raamatukokku uusi aktiivseid laenutajaid.

Kokkuvõttes näitavad need meetmed, et raamatukogu ei piirdunud ainult traditsiooniliste teenustega, vaid kasutas aktiivselt ka reklaamikampaaniaid, koostööd teiste asutustega ja korraldas mitmekesiseid üritusi, selleks et suurendada laenutuste arvu. 2024. aastal tõusis laenutuste arv 31 225 võrra.

5.3.6 MIRKO teenus

Narva Keskraamatukogu osaleb üleriigilises MIRKO teenuses alates 2022. aastast. 2024. aastal teenuse kaudu teostasime 218 laenutust ja 131 pikendust. Narva Keskraamatukogust laenutati rohkem eestikeelseid raamatuid nii eesti- kui ka tõlgitud ilukirjandust ning kaasaegset aimekirjandust. Üksikud korrad saadeti lugejatele haruldasi raamatuid. Kõige sagedamini tulid tellimused Harju maakonnast.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Kuna 2022. aastal käivitati üle-eestiline laenusplatvorm MIRKO, mis võimaldas raamatuid tellida otse raamatukogust koju, ning samal ajal paranes andmebaaside kasutamise oskus, vähenes RVL teenuse kasutajate arv. 2024. aastal ei kasutanud Narva Keskraamatukogu RVL teenust ühtegi korda.

5.3.8 Infopäringud

Tabel 17. Infopäringute arvud

Päringud 2023	Päringud 2024	Muutus (+-)
635	2256	+1621

Infopäringute arv näitas aruandeaastal märkimisväärset kasvu võrreldes eelmise aastaga.

Teabetarbijad jagunesid alljärgnevalt:

Kooliõpilaste ja noorte infopäringud lähtuvad õppekavade ja uurimistööde teemadest: „Kesklinna kooli ajalugu“, „Narva linnamüüri ajalugu“, „Sajandivanused bastionid: esimestest kindlustustest Vana Narva maa-aluste käikudeni“, „Kreenholmi Manufaktuuri ajalugu ajalehe „Põhjarannik“ näitel“, „Turvalisus Internetis“, „Ülevaade: ateismi, sekularismi ja humanismi ajalugu: hiljutised teosed ja tuleviku suunad“, „Kunstitekst on proosaline ja luuleline“, „Ampiirstiilis seinamaalingute restaureerimine“, „Raha ajalugu“.

Päringute teemadeks olid: Homöopaatia, Neurobioloogia ja neuropsühholoogia, Põhjasõda Eesti alal, Narva Rahvateater.

Pedagoogiline personal esitas päringuid, mis saab jagada gruppideks: Eestikeelsele haridusele üleminek, eesti keeleõpe ja õpetamine, pedagoogikavaldkonna üldised küsimused, lapse arengupsühholoogia jne.

Eakate inimeste huvid olid seotud tervise, haiguste sümptomaatilise ravi ja tervislikeluviisiga ning erinevate oskuste ja teadmiste arendamisega: aiandus, jooga, interneti ja nutitelefone, kasutamine, aiandus, käsitöö, ehitus ja remont, maailmaajalugu jt.

Ajaloolised päringud tehti Narva seotud tuntud isikute Nadporožskide, Petrovide ja Zinovjevi kohta (Eesti rahvusarhiiv). Toimus kirjavahetus ja arhiivide materjalide kogumine. Üks päring oli Narva Poegaste Gümnaasiumi kohta.

Kodulooga seonduvad teemad olid: Narva fotod 1970, Narva linna info, Aleksandr Petrov - publitsist, ajaloolane: elulugu, dokumendid, Narva kindlus, Narva kaardid ja plaanid kuni 1940, Narva käsitöölised. XVII ja XVIII, Analüüs sotsiaalteaduses.

Eesti keele õppimine ja eesti kultuuri tundmisega seotud päringud: Eesti keel - B1 testid ja e-INFORESSURSID, Eesti keele lugemine keeleoskuse arendamiseks, Eesti keele uued õpikud, Eesti

rahvarõivad, Eesti kunstnikud, Rahvarõivaste valmistamisjuhendid, Eesti kaunimate mõisate ajalugu, Keeleteadus: Eesti grammatika, Eesti keele mitteformaalne õppimine.

Päringud 2024

Kirjandusteadus: Agatha Christie romaanide tõlked, Eduard Vilde tsitaadid, Luuletuse žanr, Mario Puzo.

Muusika, heliloojad: Georg Otsa elulugu ja looming, Gustav Ernesaksa looming.

Loodus, vaatamisväärsused: Eesti looduse maavara, Maavara kirjeldus ja kasutamine.

Käsitöö: Pitsilised koekirjad, Muhu tikand, Kudumise ajalugu.

Kunsti-, ajaloo-, kodulooga seotud infopäringud: Ida-Virumaa rahvarõivad, Kihelkondade mustrid ja värvid.

Tervisliku eluviisi kohta: Tervislik eluviis, Vee joomise olulisus, Paastumine

Psühholoogia: Arengupsühholoogia, Laste psühholoogia, Positiivne psühholoogia, Peresuhete psühholoog.

Ärivaldkond: Börsitehinguid ja investeerimine, Maailma ärikultuur

Reisimine, turism: Venetalu Pärnu lähedal: kontaktid, ekskursiooni koostamine, Veneetsia: linna ajalugu ja kultuur.

Lisaks tavapärasele küsimustele raamatute ja lugemise kohta saab raamatukogu tihti päringuid ka telefoni ja e-posti teel, mis ei ole otseselt seotud raamatukogu teenuste või lugemismaterjalidega. Need küsimused puudutavad igapäevaelu tegevusi nt parkimise korraldamist, rongide ja busside sõiduplaane, linnateenuste ja asutuste kontakte jne.

Raamatukogu asub piiripunktist vaid 80 meetri kaugusel, mistõttu külastavad seda sageli turistid, kes otsivad teavet busside ja rongide piletite ostmise, rongi- ja bussijaamade asukohtade, avalike toidlustuskohtade aadresside, kaubanduskeskuste paiknemise ning mobiilioperaatorite kohta. Infot pakuti erinevates keeltes, sealhulgas inglise, saksa, ukraina ja vene keeles.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Virtuaalürituste hulka kuuluvad Teams'i kaudu korraldatud ettelugemised „Lugemisring“ erivajadustega inimestele Hoolekandteenuste kodudest. Kohtumised toimusid reedeti terve

aasta jooksul. Kokku viidi läbi 47 kohtumist, kuulajad olid igal kohtumisel 80-ne ringis. Kohtumiste teemad olid erinevad: tähtpäevade tähistamine, kirjandus, autorid, peategelased, loodus, etikett, tervislik eluviis, muinasjutud. Põhiliselt loeti positiivseid lasteraamatuid, sest keskustes elavad vaimu- ja liitpuudega inimesed. Selliste kohtumistega mitmekesisitasime hoolealuste igapäevaelu.

YouTube saated löid Narva Keskraamatukogu raamatuhoidjad ürituste kava põhjal. Kokku loodi 2024. aastal 19 videot, kus loeti ette katkendeid teostest. YouTube saated on järele vaadatavad. Kokku vaadati NKR YouTube kanali 26724 korda.

5.3.10 Tasulised teenused

- Printimine, paljundamine
- Ruumirent
- Üritused
- Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- Muu (nimetada):

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Tabel 18. Laste ja noorte teeninduse statistika

Lug-d 2023	Lug-d 2024	Muutus (+/-)	Külast- d 2023	Külast- d 2024	Muutus (+/-)	Laenut 2023	Laenut 2024	Muutus (+/-)
3295	3322	+27	35725	32415	-3310	51034	45343	-5691

01.01.2025. aasta seisuga oli rahvastikuregistri andmetel Narva linnas 8494 last. Võrreldes 01.01.2024. aasta andmetel laste arv vähenes 440 võrra (4,93%), mis mõjutas koos teiste teguritega raamatukogu lasteosakonna lugejate, külastuste ja laenutuste arvu. Vt Tabel 18.

Lasteosakonna töö põhieesmärk oli toetada laste mitmekülgset arengut läbi lugemise ja kirjanduslike ürituste, mis aitavad tagada positiivse mõju laste arengule ja lugemishuvi kasvatamisele.

Peamised tegevussuunad olid järgmised:

Lugemise edendamine ja kirjanduse tutvustamine – korraldati lugemisvõistlusi, peretunde, lugemiskoortega üritusi ning arendati lugemisoskust.

Kultuuriloolised ja silmaringi laiendavad üritused – korraldati töötubasid ja raamatukogutunde, et suurendada huvi erinevate kultuuride ja valdkondade vastu.

Kogude täiendamine – soetati uusi lasteraamatuid, ajakirju ja muud lugemisvara, et pakkuda mitmekesisist lugemisvõimalust igas vanuses ja huvidega lastele.

Koostöö koolide ja lasteaedadega – korraldati koostööprojekte, et innustada lapsi lugema ja osalema Narva KR haridusprogrammides.

Peredele mõeldud teenused – korraldati lastele ja peredele suunatud tegevusi, et toetada lapse arengut ning tugevdada põlvkondade vahelist sidusust.

Erivajadustega lastele mõeldud teenused – pakuti eriprogramme ja kohandatud teenuseid.

Lasteosakonnas toimunud üritused olid sel aastal suunatud Kultuuririkkuse aastale ning Eesti kultuuri ja traditsioonide tundmisele. Erilist tähelepanu pöörati Eestis elavate rahvaste kultuuri, traditsioonide ja kirjanduse tutvustamisele, pakkudes lastele võimaluse õppida teiste rahvaste ajaloost, kommetest ja keeltest. Üritused hõlmasid mitmeid töötubasid, lugemisüritusi ja etendusi, mis andsid lastele väärtuslikke teadmisi Eesti mitmekesise kultuuri kohta.

Sügiskoolivaheajal toimusid kultuuririkkusele Eestis pühendatud üritused, kus lastele tutvustati Eestis elavate rahvaste tavasid ja kombeid. Üritused pakkusid loovaid tegevusi, mis aitasid lastel mõista kultuuripärandit ning andsid väärtuslikke kogemusi kultuurilise mitmekesisuse, sallivuse ja vastastikuse austuse kohta.

2024. aastal pöörati suurt tähelepanu projektitegevusele, mis võimaldas kaasata eelarveväliseid vahendeid ning mitmekesistada laste vaba aega, rahastades järgmisi projekte: „Lauamängude klubi Narva Keskraamatukogus“, „Peretund Narva Keskraamatukogus“, „Suvi, raamat, jäätis!“, Rick Riordani teostel põhinev üle-linnaline kirjanduslik mäng ja „Kadunud linn. Narva kirikute ajaloost: koduloo projekt“.

Kõik projektid viidi läbi edukalt ettenähtud ajavahemikus ja kavandatud mahus.

2024. aastal jätkas lasteosakond koostööd Narva haridusasutustega. Narvas on 10 koolieelset haridusasutust, 10 kooli/gümnaasiumi ja 1 erakool. Koostöös nende asutustega toimus ühiste tegevuskavade väljatöötamine ja ürituskava koostamine.

2024. aastal jätkus projekt „Raamatukogu kotis“ Narva lasteaedades. Projekti eesmärk oli tutvustada lastele, pedagoogidele ja lastevanematele lastekirjandust Narva lasteaedades. Kokku külastati lasteaedu 8 korral.

Lasteosakonna ülesannete täitmiseks tehti tihedat koostööd teiste osakondadega. Osaleti projektis „Kadunud linn“, mille juht oli Narva Keskraamatukogu bibliograaf. Täiskasvanute laenutusosakonnas korraldati raamatunäitus „Meil külas on lasteosakond“. Samuti toimusid igakuised kirjanduslikud kohtumised kohvikus „Valge Kõrvits“ ja suvelugemise programm koostöös laenutusosakonnaga.

Koos Ameerika Keskusega korraldati lastele Halloween'i pidu. Lasteosakonna sündmusi saavad kasutajad jälgida Narva Keskraamatukogu Lastekas veebilehel ja Facebookis. Üritused kajastati ERR-i „Aktuaalses kaameras“ ja Raadio 4-s.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lasteosakonna kogu täiendatakse järjepidevalt vastavalt komplekteerimise põhimõtetele ja lugejate huvidele.

Lasteosakond kaardistab pidevalt lugejate, nii laste kui õpetajate, soove ja ootusi kogu õppeaasta vältel, et pakkuda neile võimalikult sobivaid lugemismaterjale ja teenuseid. Selleks osaleti regulaarselt aineõpetajate metoodika juhendajate koosolekutel, kus arutati uusi koostöövorme ja tegevusi. Samuti kogusime aktiivselt tagasisidet laenutamise käigus, jälgides, milliseid raamatuid lapsed ja õpetajad kõige enam laenutavad.

Tagasiside on oluline ka raamatute valiku ja kogu arendamise seisukohalt, sest see aitab täpsustada, millised teemad, autorid või žanrid on lugejaskonna seas kõige populaarsemad ja vajalikud. Lasteosakond teeb koostööd Narva koolidega, et tagada õpilastele vastav ja huvitav lugemisvara, mis toetab õppeprotsessi. Lisaks sellele loome ka huvitavaid lugemisprogramme ja -võistlusi, mis aitavad arendada laste lugemisoskust ja tõsta huvi kirjanduse vastu. Kogu õppeaasta jooksul jälgitakse, millised lugemissoovid ja ootused muutuvad, et olla paindlik ja vastata nii õpetajate kui ka laste arenguvajadustele.

Narva Keskraamatukogu lasteosakond sai 2024. aastal juurde 2441 väljaannet sh 1864 raamatut.

Kõik muudatused raamatukogu e-keskkonnas RIKS tehakse nii komplekteerimisosakonna töötajate kui ka lasteosakonna töötajate poolt, sh märksõnade lisamine, kohaviidete täpsustamine, mahakandmised jms.

2024. aastal soetasime lasteosakonda arendavaid õuemänge ja mänguasju, et mitmekesistada lugemishuvi. Eelkõige käivitati kampaania, mille raames pakkusid raamatukoguhoidjad koju laenutatava raamatu juurde temaatilisi mänguasju, mis seostuvad raamatu tegelaste ja sisuga.

Näiteks saavad lapsed laenutada Andrus Kivirähki raamatu „Leiutajateküla Lotte“ juurde pehme mänguasja Lotte või tema sõprade kujul; Tove Janssoni muumiraamatute juurde temaatilisi puslesid; autoteemaliste raamatute juurde aga mängu „Fredri ja Sebra liiklusdoominod“ jne. Vanemate sõnul tunnevad lapsed mänguasjade kaudu suuremat huvi raamatute vastu. Kuna Eesti kirjanduse põhjal toodetud mänguasjad on suhteliselt kallid, ei pruugi iga pere endale neid lubada.

Suveperioodil pakkus lasteosakond lisaks raamatutele ka võimalust laenutada õuemänge, et rikastada laste vabaõhutegevusi ja pakkuda neile mitmekesist meelelahutust. Mängude ja mänguasjade laenutamine võimaldas peredel veeta kvaliteetsega õues, toetades laste loomingulisust, koostööd ja füüsilist aktiivsust. Samuti andis see peredele võimaluse avastada uusi ja erinevaid tegevusi, mis soodustasid laste arengut ja pakkusid põnevust kogu perele. See teenus osutus lugejate seas populaarseks. Laenutati kokku 763 mängu.

Samuti tutvustasid raamatukoguhoidjad mängu lasteaedadele ja koolidele.

2024. aastal viidi raamatukogus läbi projekt „Peretund raamatukogus“, mille raames osalesid kirjandustundides 4–10-aastased lapsed koos vanematega.

2024. aastal avati lasteosakonnas mängutuba, kus väikelapsed saavad koos vanematega veeta aega mugavas ja turvalises keskkonnas, mida ümbritsevad erinevad raamatud, mängud ja mänguasjad. Mänguasjade kogu täiendatakse aeg-ajalt ka laste kodust toodud mänguasjadega. Seda ruumi kasutasid aktiivselt ka piiripunktis järjekorda ootavad pered lastega.

Lasteosakonna kogu komplekteerimisel pöörasime erilist tähelepanu õppetööks vajaliku kirjanduse, sealhulgas õpikute, töövihikute ja testide soetamisele. Suurem nõudlus õpikute vastu tekkis septembris, õppeaasta alguses, kui koolides tekkis õpikute puudus. Samuti suurenes huvi venekeelsete õpikute vastu, kuna pereliikmed soovivad toetada oma laste õpinguid. Õppeaasta jooksul kasutavad õpikuid nii lapsed ise, kes teevad raamatukogus kohapeal koduseid ülesandeid, kui ka nende täiskasvanud juhendajad. Seetõttu on lasteosakonna õppekirjanduse soetamine täiesti õigustatud ning õppeprotsessi toetav töö jätkub ka järgmisel aastal.

2024. aastal kujundasime väikelaste osakonnas temaatilised riulid: „Tähtpäevad“, „Draakonid“ (lasteosakonna maskott on draakonipoeg Juliuse auks, „Luule“, „Pere lugemine“ jne. Selline uuendus vastas lugejate püsivale huvile ja vastab nende ootustele, kuna nii oli raamatuid kergem leida.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine Narva Keskraamatukogul oluline roll. Selleks korraldatakse erinevaid üritusi, mis aitavad edendada lugemishuvi ja toetada noorte haridusteed. Raamatukogu pakkus mitmekesiseid lugemisprogramme, töötubasid, kohtumisi kirjanikega ja erinevaid kampaaniaid, mis on suunatud laste ja noorte lugemisharjumuste arendamisele. Üritused pakuvad lastele ja noortele võimalusi avastada uusi raamatuid, arendada oma lugemisoskust ja tugevdada teadmisi kirjanduse vallas.

Seda eesmärki saavutatakse peamiselt korraldatavate ürituste kaudu, mida pakutakse erinevates keeltes – eesti, inglise ja vene keeles. Raamatukogu peab oma ülesandeks eesti keele õpetamise ja õppimise toetamist.

Lugemise populariseerimiseks kasutasime erinevaid vorme, meetodeid ja paremaid praktikaid: korraldasime harivaid üritusi, kirjandusülevaateid ja kohtumisi loovisiksustega. Erilist tähelepanu pöörasime tingimuste loomisele, kus lapsed ja noored saaksid mitte ainult osaleda kooliprogrammi raames korraldatud tegevustes, vaid ka veeta vaba aega raamatukogus, nautides lugemist ja osaledes erinevates hariduslikes tegevustes.

Lasteosakond pööras tähelepanu kõigile vanuserühmadele, alates lasteaiarühmadest kuni põhikooli lõpetajateni.

Selle vanuserühma jaoks korraldasime iga kuu erinevaid tegevusi, millest õpetajaid teavitati septembri alguses. See võimaldas õpetajatel integreerida raamatukogukülastusi õppeprotsessi. 2024. aastal pakkusime järgmiseid teemasid: „Tutvumine raamatukoguga“, „Tiki - taki lööb kell“, „Saame tuttavaks: Edgar Valter“, „Jõulud“, „Kohtumised kevadel“ jt.

Lasteaedade jaoks jätkus programm „Raamatukogu kotis“, mis on kestnud juba mitu aastat ja mille vastu huvi ei ole aja jooksul vähenenud. Selle algatuse raames said lasteaiad laenutada kolmenädalaseks perioodiks valitud kotitäie raamatuid. Valikud tegid lasteaiaõpetaja koos raamatuhooldjaga. Kotid toimetasime lasteaedadesse kas raamatukoguhoidja või õpetaja enda poolt.

Kogu aasta jooksul toimusid regulaarsed kohtumised lugemiskoortega, mis pakkusid tuge eriti algajatele lugejatele, kellel esines raskusi lugemisprotsessis. Kohtumisi korraldati koostöös Ida-Virumaa koerasõprade klubiga „LUCKY“ igal laupäeval ning kokku toimus 19 kohtumist.

Esimesele kooliastmele pakkusime mitmekesiseid tegevusi: kirjanike loomingut tutvustamine (näiteks, Dagmar Normeti raamat „Une-Mati, Päril-Mati ja Tups“) ja raamatukogutunnid, mille

põhjal hindasime õpilaste tekstimõistmist (näiteks, Rudyard Kiplingi „Mowgli“). Lisaks toimusid maailmapildi avardamisele suunatud raamatukogutunnid.

Narvas toimunud kohtumine kirjanik Aleksei Seroviga oli algklasside õpilastele eriti huvitav, kuna autor tutvustas oma uut raamatut, mis käsitleb Narvat.

Teismelistele korraldasime raamatukogutunde, kus keskendusime eraldi teoste käsitlusele ja tegime ülevaateid kaasaegsete autorite loomingust.

Detsembris korraldasime Ameerika Ühendriikide saatkonna toetusel Narva linna koolide 7. klasside õpilastele mõeldud kirjandusmängu, mis põhines Rick Riordani raamatul „Percy Jackson ja välguvaras“ ainetel. Mäng toimus otsingumänguna.

Teismelised said igal teisipäeval osaleda lauamänguklubis, mis on edukalt tegutsenud juba 8 aastat. Suveperioodil ja koolivaheaegadel pälvib see projekt erilise tähelepanu, kuna õpilastel on koolivaheaegade ajal rohkem vaba aega. Populaarseimad mängud olid „Monopoly“ ja „Mafia“. Noortele korraldati samuti mitmeid huvitavaid üritusi, kohtumisi loomeinimestega, arendavaid õpitubasid.

Lasteosakonnas toimusid 2024. aastal mitmed näitused, sealhulgas Eesti lipu päeva näitus, Leedu illustraatori Greta Alice tööde väljapanek ja „Loeme ja meisterdame“ inspireeriv näitus.

Noorte lugejate (vanuses 6–16 aastat) jaoks jätkus suvelugemise programm, mis on olnud edukas juba üle 10 aasta. 2024. aastal osales programmis 287 last ja 93 täiskasvanut, kes vastasid kokku 1756 küsimusele ning teenisid 878 portsjonit jäätist.

Kõige populaarsemad väikelastele mõeldud raamatud olid Carla Hanseni „Rasmus Robinson Crusoe saarel“, Ingvar Ambjørnseni „Samson ja Roberto: ootamatu pärandus“, Bjørn F. Rørviki „Sääsepihusti“ ja Maria Parri „Vahvlist südamed“. Teismeliste seas oli enim loetud teos Mina Lystadi „Nord“, sageli laenutati ka Katarina Taikoni „Katitzi“, Endre Lund Erikseni „Ole ettevaatlik, Pitbull-Terje!“, Annika Thori „Saar meres“ ja „Tõde või tagajärjed“.

Kõigile lastele, kes külastasid raamatukogu esmakordselt, pakuti traditsiooniliselt programmi „Reis raamatulinna“, mis tutvustas lastele raamatukogu ruume ja teenuseid. Enamik 2024. aasta programmi osalejatest (475 last) said uuteks lugejateks.

2024. aastal jätkus „Peretund raamatukogus“ programm, kus vanemad ja lapsed (vanuses 4–10 aastat) osalesid koos kirjanduskohtumistel, mängudel ja meistriklassides. Programmi eesmärk

oli tugevdada põlvkondadevahelisi sidemeid ning edendada lugemisharjumusi. Aruandeaastal aastal toimus 37 üritust, kus osales kokku 592 inimest.

Koolivaheaegadel korraldasime õpilastele temaatilisi üritusi, näiteks „Eesti rahvastiku lillepärijas“, „Walt Disney ja tema tegelased“ (raamat + multifilm), „Maagilised seiklused“ ja „Talvised lood“.

Septembris tähistasime Euroopa keeltepäeva koostöös Ida-Virumaa koerteklubiga „LUCKY“. Tutvustasime õpilastele erinevate Euroopa rahvaste keeli ja traditsioone.

Raamatukogu toetas ka eesti keele õpetamist, valides vastavat kirjandust elektroonilise platvormi (<https://learningapps.org/view34043654>) jaoks.

Raamatukogu lasteosakond arendab aktiivselt koostööd erinevate kultuuri-, haridus- ja sotsiaalvaldkonna koostööpartneritega. Uute partnerite hulka kuulus intellektuaalsete mängude klubi „Brain Up“, mis korraldas oma kohtumisi lasteosakonnas ning osales koolivaheaegadel toimuvate ürituste korraldamises.

2024. aastal alustas lasteosakond koostööd Narva Noortekeskuse erivajadustega noorte ringiga, pakkudes osalejatele mitmekesiseid arendavaid loovtegevusi.

Raamatukogutundide teemad pakkusid välja Narva linna huvikoolide juhendajad (programmeerimiskool MindHub, Noorte Meremeeste Klubi jne). Selline koostöövorm aitab saavutada ühiseid eesmärke.

Viidi läbi kaks pere e-viktoriini, milles said osaleda kõik soovijad. Viktoriinide teemad olid „Ameerika kirjanikud – 2024. aasta juubilarid“ ja „Talvised lood“. Täiskasvanutel oli võimalus tutvuda lastekirjandusega kohvikus „Valge Kõrvits“, kus toimusid kirjanduse ülevaated.

YouTube'i kanalil tutvustati laste- ja noortekirjandust. 2024. aastal loodi 12 videot.

Ürituste rahastamine toimus erinevatest allikatest projektide raames: Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus, Eesti Kultuurkapital, Narva LV Kultuuriosakond. Koduloolise projekti „Kadunud linn. Narva kirikute ajaloo“ raames loodi Narva Keskraamatukogus rändnäitus roll-up stiilis polstritel. Trükiti Narva ajalugu tutvustavad voldikuid ning korraldati samanimelise näituse esitluse ajal jalgsiekskursioon Narva linnas.

Lasteosakond korraldas aruandeperioodil 349 üritust lastele, 129 raamatukogutundi, 96 väljapanekut ja 5 näitust.

Hoolimata erinevatest algatustest täheldati 2024. aastal lasteosakonna küllastajate arvu vähenemist. Laste ja noorte kiindumus sotsiaalmeediasse ja digitehnoloogiasse tõrjub tihti raamatud ja lugemisharjumuse tahaplaanile. Vanemad ei teadvusta sageli lugemise tähtsust ja eelistavad oma lastele pigem passiivseid ajaveetmise viise.

Kuna raamatukogu asub õppeasutustest eemal, eelistavad õpetajad tihti aega kokku hoida, valides kas osalemise vältimise raamatukogus toimuvatel üritustel või kutsuvad raamatukoguhoidja kooli. 2024. aastal toimus selliseid tunde kokku 15.

Narva Keskraamatukogu lasteosakond jätkab koolide ja peredega koostööd, pakkudes inspireerivat ja õppimist soodustavat keskkonda. 2024. aastal loodi mitmekesine keskkond, kus lapsed said arendada oskusi, õppida ja veeta aega kasulikult.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Narva Keskraamatukogu on kujunenud kogukonnakeskuseks, kus ühinevad kohalik pärand, elukestev õpe ja vabaaja tegevused. See on koht, kus inimesed saavad õppida, avastada ja nautida kultuuripärandit, samas arendades oma teadmisi ja oskusi erinevates eluvaldkondades.

Kohalik pärand, olgu see siis ajalugu, traditsioonid, keel või kunst, mängib raamatukogus olulist rolli, pakkudes küllastajatele väärtuslikku teavet kodukoha ajaloo ja kultuuri kohta. Erilised näitused, raamatud, üritused ja töötubade kaudu saavad külastajad tutvuda oma kogukonna traditsioonide, kommete ja pärandiga, luues tihedama sideme oma kodukoha ja juurtega.

Raamatukogu on koht, kus igaüks saab laiendada oma teadmisi, olenemata vanusest või taustast. Elukestev õpe on raamatukogus igapäevane tegevus, kus keeleõppe kursused, arvutikoolitused ja erinevad teemapäevad toetavad küllastajate kasvu ja arengut.

Lisaks teadmiste laiendamisele pakub raamatukogu ka väärtuslikke vabaaja võimalusi, olles kultuuri- ja meelelahutuskeskus. Üritused nagu filmilinastused, lugemisõhtud, kodulooengud ja kunstitoengud, kunstitöötubade korraldamine pakuvad mitmekesiseid võimalusi ajaviiteks ja eneseväljenduseks. Raamatukogu on koht, kus inimesed saavad koos aega veeta, uusi sõpru leida ja üksteiselt õppida.

Kokkuvõttes on raamatukogu kogukonnakeskus, kus igal külastajal on võimalik leida midagi, mis toidab tema vaimu, laiendab silmaringi ja pakub võimalusi kasulikuks ajaviiteks.

Tabel 19. Ürituste arvud

Üritused/tegevused 2023	Üritused/tegevused 2024	Muutus (+/-)
1325	1058	-267

Kultuuririkkuse ja mitmekesisuse aasta sündmused aitasid edendada kultuurivahetust ning suurendada teadlikkust erinevatest rahvustest, pakkudes ainulaadseid õppimisvõimalusi ja võimalusi tutvuda teiste rahvuste kultuuridega.

Ameerika Keskuses toimunud inglise keele suhtlusklubi, kinoklubi kohtumised, filmilinastused aitasid luua tihedamat sidet kohalike ja rahvusvaheliste kogukondade vahel, andes neile väärtuslikke teadmisi ja oskusi. Aastaringseid toimusid kunstiteadlase loengud.

Koguperepäev „Põhjala päev“ koos lugemisprogrammiga „Suvi, raamat, jäätis“ oli oluline sündmus, kuna see pakkus peredele võimaluse koos lugeda ja arendada laste lugemisoskust. Samuti laiendas programm osalejate teadmisi põhjamaade kultuurist ja kirjandusest, tutvustades neile uusi lugemismaterjalide kaudu Põhjamaade traditsioone ja väärtusi. Üritus aitas tugevdada pereliikmete vahelist sidet läbi ühise lugemiskogemuse.

Kevad- ja jõululaadad pakkusid kohalikele käsitöömeistritele suurepärase võimaluse oma toodete müügiks ning külastajatel tutvuda kohaliku käsitööga. Laadad andsid külastajatele võimaluse luua ühendusi loomeinimestega, edendades koostööd ja kultuurivahetust.

Lasteosakonna väikelaste mängutoa avamine pakkus peredele turvalist ja arendavat keskkonda, mis toetas laste vaimset ja sotsiaalset arengut.

Suuremate üle-linnaliste näituste korraldamine: Piparkoogilinn - Narva“ (Ameerika Ühendriikide Suursaatkond), “Emme, ma ei taha sõda” (Poola - Ukraina) ja “Eesti Riigipead 1918–2016” (Eesti Muinsuskaitse Selts), “Ridade vahel” (Rootsi), “Pooltund kirjanikuga” (Eesti Kirjandusmuuseum). Näitused pakkusid külastajatele võimaluse tutvuda erinevate riikide ajaloo- ja kultuuripärandiga, aidates samal ajal tugevdada kogukonna ajaloo tundmist. Näituste infomaterjalid pakkusid külastajatele uusi teadmisi, mis aitasid suurendada lugemis- ja õppimishuvi. Haridusprogrammid, töölehed ja ekskursioonid tegid näitused veelgi interaktiivsemaks ja kaasahaaravamaks, pakkudes külastajatele võimalust sügavamalt teemadesse süveneda ja rikastades nende külastuskogemust.

Tabel 20. Ürituste ja tegevuste nimekirjad

Üritused/tegevused	Arv
Kirjandusega seotud suured näitused ja väljapanekud	3
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega	7
Lugejamängud ja -võistlused	5
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	6
Kunstiloengute sari, kunsti- või käsitöönäitused	11
Kontserdid või muusikasündmused	0
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	1
Üldharivad loengud ja töötoad	3
Kirjandusega seotud sarjad	3

2024. aastal toimusid mitmed märkimisväärsed kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud, sealhulgas Rootsi kirjandust tutvustav näitus „*Ridade vahel*“, mis käsitles kirjanduse mõju ühiskonnale, fotonäitus „*Pooltund kirjanikuga*“, mille põhjal valminud hariv programm koolilastele, Vira Takinada näitus „*Sõnad piltides*“ ning suve jooksul toimunud „*Reisiraamat*“ väljapanek koos loosimisega laenutusosakonnas.

Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega olid järgmised: Ohio osariigis asuva Kenti ülikooli vene keele ja tõlketeaduse professor ning Ameerika kirjaliku ja suulise tõlke uuringute ühingu president Brian Baeriga; muusiku, helilooja ja kirjaniku Mikk Targoga; Yoko Alendriga, kes tutvustas raamatut „*Urmas Alender – Elu kui looming*“; Märt Treier, kes tutvustas oma raamatu „*Ära. Laulud laokil inimesest*“ esitlusega; kultuuriteadlane, ajakirjanik ja publitsist Jan Levtsenko, kes pidas loengu „*Punane vestern ja Ameerika kultuur raudse eesriide taga*“; Tallinna Ülikooli vene kirjanduse ja kirjandusteooria dotsent Grigori Utgofi loeng „*Mida teha Vladimir Nabokovi Kutsega tapalavale?*“

Lugejatel külas olid ka kohalikud autorid, kes esitlesid oma teoseid. Külastajate seas olid kirjanikud Manja Nork, Feliks Shmorgun, Svetlana Gorpintšenko, Maksim Bugrov, Martin Landing, Iuliia Lobysheva ja Nadia Birru, kes jagasid oma loomingut ja arutlesid raamatute teemadel.

Kirjandusega seotud üritused: „Kirjanduslik neljapäev“ kohvikus „Valge kõrvits“, Narva Keskraamatukogu „Kirjanduslik salong“, aastaringselt toimus üritus koguperele „Peretund“.

Lugejamängude ja võistluste hulka kuuluvad otsingumängud lastele, üle-linnaline kirjandusmäng kaasaegse ameerika kirjaniku Rick Riordani teose „*Percy Jackson ja välguvaras*“ ainetel, mis oli mõeldud koolilastele, kogupere e-viktoriinid, lugemisprogramm

„Suvi, raamat, jäätis“, väliaardejaht „Kirjanduslik Narva“, mis on mõeldud üldhariduskoolidele ja kogeperedele.

Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud: Ajalooliste väljaannete (raamat „Narva ajalugu“ ja almanahhid) esitlused, projekti raames „Kadunud linn. Narva kirikute ajaloo“ toimunud loeng ja ekskursioon, näitus „Kadunud linn: Vana Narva vaated ambrotüüpidel“, loeng „Narva kalmistud“, loeng Soldino koolis „Naise roll Narva linna ajaloos“, „Narva linna kaitsehitised aastal 1770“

Kunstilloengud ja käsitöönäitused: aastaringsetel toimusid kunsti loengute sari; NKR kunstitoa kohtumised; käsitööklubi kohtumised loomeinimeste kaasamisel. Üritused: Kevad ja jõululaadad, Väikeste vitraažide näitus "Värviline tuul", Greta Alice'i illustatsioonide näitus, Boriss Uvarovi albumi „Maal kui palve“ esitlus ja näitus, Darina Kukonenko näitus „Lootus, usk, unistus“, fotonäitus „Kuidas elad Narvas: Narva kolleksioonid“, näitus „Trash Art“.

Üldharivad loengud, arutelud ja töötod: Narva Keskraamatukogus toimusid kohtumised ühiskonnategelaste Indrek Tarandiga, kes rääkis Euroopa Liidu asjadest, Katri Raik tutvustas raamatut „Minu Narva. Kümme aastat hiljem“ ja Marina Kaljurand rääkisid Euroopa Liidu valimistest ja seadustest. Sotsiaalkindlustusameti esindaja jagas linlastele pensionitarkust ja valikutest tuleviku pensioni kujundamiseks I, II, III sambas.

Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine – raamatukogu IT- spetsialisti abi raamatu tekstide ja piltide töötlemisel.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Tabel 21. Kasutajakoolituste arvud

Koolitused 2023	Koolitused 2024	Muutus (+/-)
1073	1310	+237

Tabel 22. Koolituste arvud 2023-2024

Koolitused	Arv		Muu tus	Täisk.		Muu tus	Lapsed		Muu tus	Osalejaid kokku		Muu tus
	2023	2024		2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Individ.	910	1040	+130	981	1126	+145	120	216	+96	1101	1342	+241
Rühm.	163	270	+107	1487	3143	+1656	791	1087	+296	2278	4230	+1952
Kokku	1073	1310	+237	2468	4269	1801	911	1303	+392	3379	5572	+2193

Raamatukogu on haridus- ja kultuurikeskus, mis toetab inimesi enesetäiendamisel ja annab võimaluse tasuta omandada teadmisi ja kaasaegseid praktilisi oskusi elukestvas õppes.

2024. aastal Narva Keskraamatukogus viidi läbi kokku 1310 koolitust (2023.a 1073), nendest 1040 olid individuaal- ja 270 rühmakoolitused. Nõudlus raamatukogu toimuvate koolituste vastu on endiselt kõrge, eriti täiskasvanute seas. Võrreldes eelmise aruandeaastaga rühmakoolitustel osalenute arv tõusis 46,14%.

Raamatukogu koolituste sihtrühmad olid järgmised:

Lapsed ja noored - koolitused, mis keskenduvad lugemise arendamisele, lugemisoskuse täiendamisele ja meelelahutuslikule õppele, et innustada noori lugema ja omandama uusi teadmisi. Samuti sellele sihtrühmale viidi läbi ekskursioonid individuaalkoolitusena.

Õpilastele ja õpingutega seotud gruppidele on pakutud individuaalkoolitusi, mille eesmärk on arendada uurimisoskusi, aidata õpimaterjalide leidmisel ning tutvustada raamatukogu ressursse õpingute toetamiseks. Õpilased on andnud positiivset tagasisidet, kiites eriti õpetajate juhendatud koolitusi teadusartiklite leidmise, teaduslike andmebaaside kasutamise ja uurimistöö korraldamise osas. Raamatukogu ressursid, nagu raamatud ja teadusartiklid, on osutunud väärtuslikuks õppetöös ja kodutöodes. Samuti on kiidetud töötajate sõbralikkus ning

Täiskasvanud õppijad - koolitused, mis olid mõeldud täiskasvanutele, et täiendada nende oskusi erinevates valdkondades, nagu digitaalne kirjaoskus, keeleõpe, professionaalsed oskused jne. Koolituste teemad: GLOBE Lesson with Nature Measuring Equipment, Meediapädevuse koolitus, inglise keele õpe jne. Narva Keskraamatukogu poolt korraldatud RIKSi kasutamise 2-päevane koolitus Narva üldhariduskoolide raamatukoguhoidjatele. Koolitus sai väga positiivse vastuvõtu osaliseks ning pakkus praktilisi teadmisi, mis toetasid raamatukoguhoidjate igapäevatööd.

Eakatele suunatud IT-alased koolitused aitavad tutvuda uue tehnoloogia ja digitaalsete teenustega, võimaldades neil kasutada raamatukogu teenuseid ja pääseda ligi digitaalsele maailmale.

Koolituste teemad olid: arvuti kasutamise algkursus, 3-D printimise koolitused, laselõikuri kasutamise koolitused, nutitelefonide kasutamise koolitused, abi digitaalse raamatu koostamise: piltide ja tekstide töötlemine, abi õmblemise töötubades. Raamatukogu töötajad pakkusid

eakatele igakülgset tuge infootsingutes ja e-riigi teenuste kasutamisel, aidates neil tõsta oma digioskusi ja kasutada e-riiki teenuseid.

Kogukonnaliikmed ja huvigrupid - avatud koolitused, mis pakuvad kogukonnaliikmetele võimalust osaleda erinevates valdkondades, näiteks isiklik areng, käsitöö, kultuuritegevused ja keeleõpe.

Eriti populaarsed rühmakoolitused täiskasvanutele olid: arvuti kasutamise algkursus, nutitelefonide kasutamise algkursus, inglise keele ja ameerika kultuuri tundmise klubi, inglise keele vestlusklubi, inglise keele kursus ukraina sõjapõgenikele. Narva Keskraamatukogu poolt korraldatud RIKSi kasutamise 2-päevane koolitus Narva üldhariduskoolide raamatukoguhoidjatele. Narva Keskraamatukogu peahoone, Kreenholmi raamatukogu ja Energia raamatukogu AIP arvutitöökohti kasutasid (3196 korda) põhiliselt vanemas eas inimesed 3164 korda, kellel puudus kodus arvuti ja internetiühendus. Raamatukogu töötajad abistasid kasutajaid infootsingutes ja e-riigi teenuste kasutamisel. Lapsed kasutasid raamatukogu arvutit 32 korda.

Individuaalkoolitustena viidi läbi 36 3D-printimise ja 92 laserlõikuri töötuba, kus oli 767 külastust.

Ameerika Keskuses töötas vabatahtlikuna programmi *English Teaching Assistant Award* raames noor õpetaja Ameerika Ühendriikidest. Ta õpetas inglise keelt kõigile huvilistele. Koolitusrühmade kiire täitumine viitab koolituste kõrgele tasemele.

Oleme endiselt Ida-Virumaa kutsehariduskeskuse õppuritele praktikabaasiks, kokku läbis edukalt praktikat 35 praktikanti: IT-süsteemide noorempetsialist, tarkvaraarendaja, Multimeedia noorempetsialist, turismikorraldaja, kasutajatoe tehniku erialalt.

Kõik need koolitused ja teenused on osutunud äärmiselt kasulikeks ja toetanud kohaliku kogukonna arengut, pakkudes inimestele teadmisi ja oskusi, mis aitavad neil paremini kohaneda digiajastu väljakutsetega ja tugevdada oma igapäeva elu. Narva Keskraamatukogu on oma teenustega tõestanud oma rolli hariduse ja kogukonna toetajana.

5.5.2 Koostööpartnerid

Kui analüüsida raamatukogu partnersuhete arendamist, siis kohalikul tasandil tegime edukat koostööd linna kultuuri-, mälu-, haridus-, sotsiaalasutuste ja ametitega ning loomeinimeste ja MTÜ-dega.

Asutused: Narva Linnavalitsus Kultuuriosakond, Narva Muuseum, Narva Politseijaoskond, Päästeamet Narva komando, Narva Haigla.

Haridusasutused: üldhariduskoolid, gümnaasiumid ja lasteaiad, huvikoolid, Narva kooliraamatukogud: Tartu Ülikooli Narva Kolledž, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Narva Muusikakool, Narva Kunstikool, Noorte Meremeeste Klubi, Narva Laste Loomemaja, Narva Rahvaste Maja, Narva Noortekeskus.

Ühingud: Henrich Hanseni Nimeline Narva Muinsuste Selts, Narva Kunstiresidentuur, Sillamäe Lastekeskus, keeltekool Likool, Narva Noortekeskus, Ida-Virumaa Koerasõprade Klubi „Lucky“, Narva teenekate õpetajate selts, Narva klubi „28 петель“, EENA Narva klubi, MTÜ Narva mälumänguklubi, EENA Narva Klubi, MindHub programming school for kids, MTÜ Laste õppekeskus Vikerkaar, Narva Muinsuskaitse Selts, MTÜ Narva Meediaklubi MTÜ, MTÜ Narva Loomakaitse Selts“, AS SVS-L, OÜ Lederson, MTÜ Life Factor, Narva Sotsiaaltöökeskus, MTÜ Lastepäevakeskus LAD, Narva Parkinsoni Selts, AS Hoolekandeteenused, OÜ Koolituskeskus Liider, OÜ Novucenter MTÜ Ingeri maja, Rahvuskultuuriseltsid, Narva Linna Arendus, Амбротип-ателье в Силламягах, Narva Kunstnike Selts „Vestervalli“, Lazerzone Center, OÜ Kersti Võlu koolituskeskus, õppekeskus „VESTIFEX“, VitaTiim.

Meediakanalid: Põhjarannik, Narvskaja Gazeta, Gorod, Raadio 4, Seti.ee, Stena.ee, Tema.ee.

Äripartnerid: kaubanduskeskused „Astri“, „Fama“, „Prizma“, kohvik „Valge Kõrvits“.

Koostöö kohalike kogukondade ja sotsiaalsete organisatsioonidega võimaldab raamatukogul pakkuda teenuseid, mis vastavad otseselt kohalike inimeste vajadustele ja huvidele. Koostöös kultuuriorganisatsioonide, kunstigruppide ja sotsiaalsete liikumistega saab raamatukogu pakkuda mitmekesiseid üritusi, õpitubasid ja kultuuriüritusi, mis arendavad kogukonna sidusust.

Riiklikul tasandil tegime koostööd riigiasutuste, ametite, ülikoolide ning mäluasutustega. Need olid: Kultuuriministeerium, Rahvusraamatukogu, ERÜ, teadusraamatukogud, rahvaraamatukogud, Eesti Kultuurikapital, Laste Kirjanduskeskus, Eesti Töötukassa, Sotsiaalministeerium, Euroopa Komisjoni Esindus, Sotsiaalkindlustusamet, Integratsioon SA, EATK ANDRAS, Tartu Ülikool.

Meediakanalid: Rus.Postimees, Rus.Delfi, ERR ETV+.

Tänu koostööle Rahvusraamatukogu ja rahvaraamatukogudega ning kultuuriministeeriumi ja Eesti kultuurikapitali toele Narva Keskraamatukogul olid võimalused osaleda üle-eestilises projektides ja sündmustes; arendada raamatukogu teenuseid ja viia ellu projekte ning täiendada professionaalseid teadmisi ja oskusi. Samuti saime suurendada raamatukogu nähtavust tänu riiklike meediakanalite kajastusele.

Rahvusvahelisel tasandil koostöö toimus enamuses saatkondade ja esindustega: Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, Rootsi Suursaatkond, Poola Vabariigi Suursaatkond Tallinnas, Põhjamaade Ministrite Nõukogu Esindus Eestis jne

Koostöö rahvusvaheliste asutustega avaldas raamatukogudele mitmesuguseid positiivseid mõjusid: rahvusvaheline koostöö soodustab teadmiste ja parimate praktikate vahetamist, mis aitab kaasa teenuste täiustamisele ja innovatsioonile. Samuti avardas see töötajate professionaalset arengut ja pakus ligipääsu rahvusvahelistele meedia- ja GLOBE projektidele. Lõpuks soodustab rahvusvaheline koostöö kultuuridevahelist mõistmist ja maailma informatsioonivoo arendamist, mis on oluline erinevate olukordade käsitlemisel.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

- Raamatukogu koduleht
- KOV-i koduleht
- Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram, YouTube jne)
- Raadio
- Televisioon
- Ajalehed, ajakirjad
- Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- Muud (nimetada)

Raamatukogus kasutatavad turunduskanalid olid järgmised:

Raamatukogu veebileht - Narva Keskraamatukogu koduleht on oluline turunduskanal, kus avaldatakse kõik oluline info: ürituste plakatid, kutsed, teenused, uudiskirjandus, digitaalsete

ressursside ligipääs ja kontaktandmed. Kodulehe kaudu on korraldatud e-pikendamise teenus ning tagatud juurdepääs e-kataloogile. 2025. aastal on kavas raamatukogu kodulehe üleviimine platvormi Joomla uuele versioonile, et muuta kodulehe ligipääsetavus lugejatele mugavamaks. Aruandeaastal loodi kodulehele kokku 143 postitust, mida külastati 28961 korda, jälgijaid oli 12956, kodulehel viibimise keskmine aeg oli 2 min 56 sek.

Lugejatele e-postile saadetud uudised- regulaarsed teavitused ürituste ja teenuste kohta, aitavad hoida lugejaid kursis raamatukogu tegevusega.

Raamatukogu on kasutanud erinevaid sotsiaalmeedia platvorme, nagu Facebook, Instagram ja YouTube, et jagada oma tegevustega seotud uudiseid, üritusi, uudiskirju, kampaaniaid ning muud sisu. Eesmärgiks on jõuda laiema publikuni ja tõsta teadlikkust raamatukogu teenustest ja üritustest. Platvormide kaudu suudeti luua aktiivne ja kaasahaarav suhtlus kogukonnaga, suurendades raamatukogu nähtavust ja osalust ühiskondlikus elus. Kokku loodi raamatukogu FB-lehe jaoks 214 postitust, jälgijaid oli 1300, vaatamisi oli 105293; Instagrami jaoks loodi 162 postitust, jälgijaid oli 1021, piltpostitusi - 410, vaatamisi - 63473.

Raamatukogu kasutas YouTube'i platvormi, et jagada raamatute ülevaateid, lugemissoovitusi, lugemisväljakutseid või isegi lugude ette lugemist, et inspireerida inimesi lugema ja laenutama raamatuid raamatukogus. Aruandeaastal loodi 19 videot, mis jälgijad vaatasid 26724 korda.

Teavitustegevused ja kohaliku elanikkonna kaasamine

Raamatukogu jagas teavet flaierite ja plakatite abil, mis olid eksponeeritud nii raamatukogu infotahvlil ja infolaual kui ka Narva linna suurtes kaubanduskeskustes. Lisaks sellele sooritati isiklike pöördumisi ning suusõnalisi kutseid, mis aitasid teavitada kohalikke elanikke raamatukogu üritustest ja sündmustest. Need meetodid andsid võimaluse jõuda laiemalt kogukonda ning kutsuda inimesi aktiivselt osalema raamatukogu tegevustes.

Raamatukogu tv-ekraanil jooksis Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse praktikantide poolt valminud lasteosakonna teenuseid tutvustav lühivideo ja raamatukogu teenuseid tutvustav multifilm.

Partnerlus kohalike asutustega ja meediakajastus

Raamatukogu on teinud tihedat koostööd kohalike koolide, ettevõtete, kultuuriasutuste ja omavalitsustega, mis on toonud uusi külastajaid ning aidanud laiendada raamatukogu tegevuse nähtavust. Regulaarne kajastus kohalikes meediaportalides ja ajalehtedes, sealhulgas ERR, Rus.Delfi, Rus.Postimees, Gazeta.ee ja Raadios 4, on tõstnud raamatukogu nähtavust ning

rõhutanud tema tegevuse olulisust kogukonnas. Samuti on raamatukogu osalemine üleeestilistes, Narva linna ja kogukonnasündmustes aidanud kaasata uusi lugejaid.

Erinevate turunduskanalite kombineerimine on võimaldanud raamatukogul tõhusalt suurendada oma nähtavust ning kaasata kohalikke elanikke oma teenuste ja tegevustega.

Meediakajastus ja artiklid

Rus.Postimees:

„Meile kõigile on puudu vaimsusest“: Narva ajaloolane raamatukogu populaarsusest ja armastusest linna vastu, „Ameerika õpetaja käis üksi jalgsi läbi kogu Eesti põhjast lõunasse: miks?“

Gazeta.ee: „Narva suveniirid: miks neid on vähem ja kust saab osta“, „Kuidas koerad aitavad väikestel Narva lastel lugeda vene ja eesti keeles“, „Põhja-Soome nädal Narvas avati kirjandusnäitusega“, „Tuntud Narva ajaloo raamat on nüüd vene keeles“, „Ameerika Keskusest Narvas: „Siin saab alati õppida midagi uut ja kasulikku“, „Uus trend ehetes: noored tahavad neid ise teha“, „Ameerika professor kohtus narvalastega : vene huumori ja Gogoli teoste tõlkimine inglise keelde on keeruline“

Rus.ERR

„Ida-Virumaalt pärit Maxim Bugrov esitleb Narvas oma raamatut „Kangeste orbiit“
„Narva elanikele teadmiseks: 15 taskukohast võimalust õppida eesti keelt raamatukogus“

Raadio 4: „Lugu Ameerika Keskuse juubelist“

„Jupiter+ Loominguline kohtumine vene keele ja tõlketeaduse professoriga.“

ETV+ „Narva piparkoogimajana: Ameerika suursaadiku abikaasa tegi linnale uskumatult kauni kingituse“

Narva Studio „Народу важно“

Raadio 4 „Подробности из Нарвы“

ETV+ Narva Studio

„Народу важно“

Erilised üritused ja sündmused: Põhja-Soome nädal Narvas, kus avati kirjandusnäitus, Maxim Bugrovi raamatuesitlus Narvas, Ameerika Keskuse juubeli tähistamine, sh kingitus Narva linnale.

6.2 Väljaannete publitseerimine

2024. aastal e-väljaandes Rus. Postimees ilmus Narva Keskraamatukogu raamatukoguhoidja kaks artiklit „Жителям Нарвы на заметку: 15 доступных возможностей изучать эстонский язык в библиотеке“, „Учительница из США в одиночку прошла пешком с севера на юг всю Эстонию: зачем?“

„Kadunud linn. Narva kirikute ajaloost“ projekti raames ilmusid voldikud ja näituste plakatid. Lasteosakond kujundas projekti raames raamatukogu teenuste turunduse eesmärgil taskukalendrid.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Eesti Raamatu Aasta tähistamine

Tähistame Eesti Raamatu Aasta tähtsündmusi vastavalt Narva Keskraamatukogu Ürituste ja tegevuskavale 2025, pakkudes erinevaid üritusi ja tegevusi, mis toovad esile Eesti kirjanduse ja kultuuri.

Kreenholmi raamatukogu kolimine uutesse ruumidesse

2025. aasta veebruaris toimub Kreenholmi raamatukogu kolimine uutesse ruumidesse ning raamatukogu tegevuse taaskäivitamine. Korrastamine ja optimeerimine kogu, et tagada ruumide funktsionaalsem kasutamine ja teenuste kvaliteet.

Narva kui 2025. aasta soome-ugri kultuuripealinna üritused

Narva Keskraamatukogus korraldatakse üritusi, mis seonduvad Narva 2025. aasta soome-ugri kultuuripealinna tiitliga, sealhulgas näitused, väljapanekud, kohtumised, jm tegevused.

ESTO päevade tähistamine: näituste ja kohtumiste korraldamine.

Raamatukogus toimuvad ESTO päevade tähistamise üritused, mis pakuvad võimalusi tutvuda eesti kultuuri, ajaloo ja kirjandusega ning Narva Keskraamatukogu poolt kogutud koduloomaterjalidega.

Eestikeelse kogu tutvustamine ja edendamine Narva elanikkonna seas.

Pöörame suuremat tähelepanu raamatukogu eestikeelse kogu laialdasemale populariseerimisele, et suurendada Narva elanike teadlikkust ja huvi Eesti kultuuri ja keele vastu. Fookuses on üritused, mis toetavad eestikeelsete kirjanduse tutvustamist.

2025. aastal on kavas raamatukogu veebileht viia üle Joomla5 platvormile, et täiustada funktsionaalsust ja kasutajasõbralikust, pakkudes paremat ligipääsu teenustele ja teabele.

Koostatud Narva Keskraamatukogu asedirektori, osakondade juhtide ning spetsialistide 2024. aasta aruannete põhjal.

Direktor

Allkiri / allkirjastatud digitaalselt / Maritsa Ort